

**«Qazaqstan Investment Corporation»
акционерлік қоғамы**

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған
жыл үшін шоғырландырылған
қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе шығын

және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп 9

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп 10

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп 11

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп 12-13

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер 14-82

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестігі
Қазақстан, А25D6T5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестігі
Қазақстан, А25D6T5, Алматы,
Достық даңғылы, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамының Акционеріне және Директорлар кеңесіне арналған

Пікір

Біз 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай, «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері-бұл біздің кәсіби пікірімізге сәйкес, ағымдағы кезеңдегі шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер жеке қаржылық есептілік аудиті аясында және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша активтерді бағалау

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 11 және 25-ескертпелерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің үлесі Топ активтерінің жалпы шамасында 65% құрайды. Осы активтердің әділ құнын бағалау тұрақты негізде жүргізіледі және елеулі бақыланбайтын деректерге қатысты пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал. Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің едәуір көлеміне және соған байланысты пайымдаулар мен бағалаудың белгісіздігіне байланысты бұл сала аудиттің негізгі мәселесі ретінде қаралады.	Біз ХҚЕС (IFRS) 13 қаржылық есептілік стандартына сәйкес активтердің әділ құнын бағалау үшін Топ қолданатын әдістеме мен саясаттың негізгі аспектілерін талдадық. Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын активтерге қатысты Топ қолданатын кәсіби пайымдаулар мен жорамалдардың барабарлығын талдау үшін біз мынадай рәсімдерді жүргіздік: - Біз Топ қолданатын үлестік және қарыздық инвестициялардың әділ құнын бағалау әдістерінің негізділігі мен дәйектілігін тексердік. Біз Топ пайдаланған бағалау әдіснамасы мен болжамдарын талдау үшін бағалау бойынша мамандарымызды және қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша мамандарды іріктемелік негізде қатыстырдық. - Біз Топтың бухгалтерлік есеп деректерін сәйкесінше олардың басшылығы мен басқарушы серіктестерінен алынған растау хаттарына жауаптармен салыстыру арқылы портфельдік компаниялар мен жеке капитал қорларының капиталындағы Топтың үлесін растадық. - Біз портфельдік компаниялардың Топ алдындағы негізгі борышының өтелмеген сомасын Топтың бухгалтерлік есеп деректерін олардың басшылығынан алынған растау хаттарына жауаптармен салыстыру арқылы растадық. - Әділ құны опциондарды ескере отырып бағаланатын портфельдік компанияларға Топтың үлестік инвестициялары үшін біз дисконтталған ақша ағынының есептеулерін опциондық келісімдер деректерімен салыстырдық және дисконттау мөлшерлемелерін капиталдың орташа

	өлшенген құнын меншікті бағалау негізінде қайта есептедік. - Олар бойынша әлеуетті өзгеріс шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі ықпалын тигізе алатын DCF модельдер көмегімен әділ құны бағаланатын Топтың портфельдік компанияларына үлестік инвестициялар үшін біз EBITDA-ның болжамды сату көлемін, бағасын, өзіндік құнын, жалпы кірістілігін және кірістілігін тарихи деректермен салыстырдық, болжамдардың тарихи дәлдігін бағаладық, оларды қаржылық есептілік деректері бойынша нақты нәтижелермен салыстырдық. Біз Топ қолданған болжамдарды сыртқы көздерден алынған салалық, қаржылық және экономикалық деректермен салыстырдық. - Жеке капиталдың портфельдік қорларына Топтың үлестік инвестициялары үшін біз қорлардың бас серіктестерінің тиісті қорлардың таза активтерінің құны және Топтың меншік үлесі туралы есептерінің өзекті деректері негізінде әділ құнды қайта есептедік. Біз сондай-ақ Топтың тиісті қорлардың таза активтерінің құнын түзету үшін пайдаланған болжамдарын сыни тұрғыдан бағаладық. - Топтың борыштық инвестициялары үшін біз ақша қаражаттарының дисконтталған ағынының есептеулерін қарыз шарттарының деректерімен салыстырдық және дисконттау мөлшерлемелерін ол үшін есептелген кредиттік рейтинг негізінде әрбір қарыз алушы үшін кредиттік тәуекел үшін өз маржасын бағалау негізінде қайта есептедік. Біз сондай-ақ әділ құны бойынша бағаланатын активтерді бағалауға қатысты ақпаратты ашудың дұрыстығы мен толықтығын бағаладық, оның өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.
--	--

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. Жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланмағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсаттысыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз топтық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Лытов С. И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2023 жылдың 20 желтоқсанда берілген
№ МФ-0001870 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №00000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2025 жылғы 28 ақпаны

	Ескертпе	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	5	13,029,401	12,287,407
Өзге пайыздық кірістер	5	2,119,909	1,816,072
Пайыздық шығыстар	5	(1,162,786)	(1,136,482)
Таза пайыздық кіріс		13,986,524	12,966,997
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан болған таза шығыс	25	(7,009,435)	(20,810)
Дивидендтік кірістер		400,721	108,153
Шетел валютасымен жасалған операциялардан түскен таза пайда / (шығын)	9	4,609,877	(88,106)
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген қарыздарды бастапқы тану кезіндегі шығыстар	12	(1,977,370)	(1,822,442)
Инвестициялық Қаржы активтерімен жасалатын операциялардан таза (шығын)/пайда		(20,190)	162,728
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірістер	15	192,385	223,942
Басқа таза операциялық кірістер, нетто		33,077	196,989
Операциялық кірістер		10,215,589	11,727,451
Қаржы активтерінің құнсыздануына арналған резерв	4	(216,932)	(548,793)
Персоналға жұмсалатын шығыстар	6	(1,882,931)	(1,616,614)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(2,561,587)	(2,135,336)
Салық салынғанға дейінгі пайда		5,554,139	7,426,708
Табыс салығы бойынша шығыс	8	(2,433,816)	(3,604,081)
Жыл ішіндегі пайда		3,120,323	3,822,627
Басқа жиынтық табыс/(шығын)			
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв:			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі		(290,209)	41,060
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа жиынтық (шығын)/табыс		(290,209)	41,060
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы		2,830,114	3,863,687

*Салыстырмалы деректердің өзгеруіне қатысты ақпаратты 2(е) ескертпеден қараңыз.

9-82 беттерде ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2025 жылдың 28 ақпанында мақұлдады және оның атынан қол қойды:

Тимур Бегулиев
Басқарма төрағасының орынбасары

Раухан Куттыбаева
Бас бухгалтер

Пайда немесе шығын және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп оның ажырамас бөлігі болып табылатын осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелермен бірге қаралуға тиіс.

	Ескертпе	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге*
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	10	38,928,100	68,953,306
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер	11	207,015,453	173,272,063
<i>Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар</i>		66,868,426	64,545,153
<i>Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар</i>		38,617,149	31,907,356
<i>Үлестік құралдар</i>		48,108,727	56,687,825
<i>Қарыз құралдары</i>		53,421,151	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	12	23,550,256	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	13	47,854,365	8,696,596
Ағымдағы салық активі		-	121,908
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер		248,912	246,278
Басқа активтер		30,341	29,810
Барлық активтер		317,627,427	267,311,939
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	50,405,943	50,155,972
Мемлекеттік субсидиялар	15	1,193,219	1,888,569
Ағымдағы салық міндеттемесі		492,431	-
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	8	663,303	587,836
Басқа міндеттемелер	16	1,192,794	1,153,904
Барлық міндеттемелер		53,947,690	53,786,281
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	17	197,761,730	147,761,730
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв		(390,298)	(100,089)
Бөлінбеген пайда		66,308,305	65,864,017
Барлық меншікті капитал		263,679,737	213,525,658
Барлық міндеттемелер мен меншікті капитал		317,627,427	267,311,939

*Салыстырмалы деректердің өзгеруіне қатысты ақпаратты 2(е) ескертпеден қараңыз.

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	11,378,975	11,898,710
Төленген пайыздар	(912,213)	(961,371)
Алынған дивидендтер	400,721	108,153
Персоналға төленген шығыстар	(1,569,995)	(1,471,519)
Төленген жалпы және әкімшілік шығыстар	(2,617,007)	(1,926,090)
Өзге түсімдер	93,130	295,587
Операциялық активтердің (ұлғайту)/азайту		
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер	(40,417,891)	(2,129,580)
Клиенттерге берілген қарыздар	(7,070,735)	(12,340,449)
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту/(азайту)		
Басқа міндеттемелер	(41,224)	52,007
Табыс салығын төлегенге дейін операциялық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағыны	(40,756,239)	(6,474,552)
Төленген табыс салығы	(1,718,923)	(3,967,979)
Операциялық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағыны	(42,475,162)	(10,442,531)
 ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН ҚАРАЖАТТАРДЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Инвестициялық қаржы активтерін сатып алу	(61,287,381)	(5,308,546)
Инвестициялық қаржы активтерін өтеу	25,149,191	607,740
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып	(69,895)	(39,087)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағыны	(36,208,085)	(4,739,893)
 ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер (17(б) ескертпе)	(2,676,035)	(1,775,718)
Жай акциялар эмиссиясы (17 (А) ескертпе)	50,000,000	35,000,000
Қаржылық қызметтен алынған ақша қаражаттарының таза ағыны	47,323,965	33,224,282
 Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза (азаюы)/ұлғаюы	(31,359,282)	18,041,858
Жыл басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	68,953,306	50,809,859
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен олардың баламаларына әсері	1,334,076	101,589
Жыл соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары (10-ескертпе)	38,928,100	68,953,306

мың теңге	Акционерлік капитал	Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2024 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	147,761,730	(100,089)	65,864,017	213,525,658
Жиынтық табыс				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,120,323	3,120,323
Өзге де жиынтық кіріс				
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>				
<i>Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі</i>	-	(290,209)	-	(290,209)
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы	-	(290,209)	3,120,323	2,830,114
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17(б) ескертпе)	-	-	(2,676,035)	(2,676,035)
Жай акциялар эмиссиясы (17(А) ескертпе)	50,000,000	-	-	50,000,000
Меншік иелерімен бір жылдағы барлық операциялар	50,000,000	-	(2,676,035)	47,323,965
2024 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	197,761,730	(390,298)	66,308,305	263,679,737

мың теңге	Акционерлік капитал	Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	112,761,730	(141,149)	63,817,108	176,437,689
Жиынтық табыс				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,822,627	3,822,627
Өзге де жиынтық кіріс				
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>				
<i>Табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі</i>	-	41,060	-	41,060
Бір жылдағы жиынтық табыстың барлығы	-	41,060	3,822,627	3,863,687
Меншік иелерімен тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілген операциялар				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17(б) ескертпе)	-		(1,775,718)	(1,775,718)
Жай акциялар эмиссиясы (17(А) ескертпе)	35,000,000	-	-	35,000,000
Меншік иелерімен бір жылдағы барлық операциялар	35,000,000	-	(1,775,718)	33,224,282
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	147,761,730	(100,089)	65,864,017	213,525,658

1 Есеп беретін кәсіпорын

(а) Ұйымдық құрылымы және қызметі

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікке «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ (бұрын – «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ) (бұдан әрі – «Компания») қаржылық есептілігі және оның еншілес кәсіпорындарының қаржылық есептілігі (бұдан әрі – бірлесіп «Топ» деп аталады) кіреді.

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ты Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам ретінде 2007 жылғы 7 наурызда құрды. Мемлекеттік мүлік комитетінің № 516 қаулысына және қаржы Министрлігінің 2013 жылғы 25 мамырдағы № 630 бұйрығына сәйкес барлық акциялар «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ берілді. Топтың түпкілікті негізгі акционері - Қазақстан Республикасының Үкіметі.

2023 жылғы 10 қаңтарда «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ Жалғыз акционердің шешімі бойынша «Qazaqstan Investment Corporation» АҚ атауын өзгертті («Бәйтерек» қлттық басқарушы холдингі» АҚ Басқармасының 2022 жылғы 28 желтоқсандағы № 57/22 хаттамасы).

Компания Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимарат мекенжайы бойынша тіркелген.

Топтың негізгі қызметі - инвестициялық қорларды құру және оған қатысу және қаржы құралдарына инвестициялау.

Негізгі еншілес кәсіпорындар:

Атауы	Мекеме елі	Негізгі қызметі	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Baiterek Venture Fund» АҚ*	Қазақстан	Жеке капиталды тарта отырып жобаларға салынған инвестициялар	100.00	100.00
«BV Management» ЖШС**	Қазақстан	Инвестициялық портфельді басқару	100.00	100.00
Kazyna Seriktes B.V.***	Нидерланды	Қорларға инвестициялар	100.00	100.00
KCM Sustainable Development Fund C. V. (Kazyna seriktes B. V еншілес кәсіпорны)****	Нидерланды	Қорларға инвестициялар	100.00	100.00
ЖК «BGlobal Ventures Ltd.»*****	Қазақстан	Технологиялық кәсіпкерлік және технологияларды дамыту салаларында оқыту және өзге де іс шараларды ұйымдастыру және өткізу	100.00	100.00

*«Baiterek Venture Fund» АҚ Топтың Директорлар кеңесінің 2014 жылғы 23 наурыздағы шешімімен құрылды.

**2018 жылдың қараша айында «BV Management» ЖШС-тың «Baiterek Venture Fund» АҚ еншілес компаниясынан 100% үлесі сатып алынды.

***2018 жылғы маусымда тікелей инвестициялар қорлары мен MRIF CASP C.V. және Kazyna Investment Holding Cooperatief U.A шетелдік еншілес компанияларын қайта құрылымдау жүргізілді. Топтың активтерін Нидерланды аумағында тіркелген Топтың 100% еншілес ұйымы болып табылатын (SPV) Kazyna Seriktes B. V. арнайы мақсаттағы компаниясына беру бойынша қажетті іс-шаралар өткізілді. 10 тікелей инвестициялар қорының активтері берілді (Falah Growth Fund L.P., Ресей-Қазақстан нанотехнология қоры, Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L.P., Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund C.V., Kazakhstan Growth Fund L.P., DBK Equity Fund C.V., Wolfensohn Capital Partners L.P., CITIC Kazyna Investment Fund I L.P. және Islamic Infrastructure Fund L.P.). Инвестицияларды қайта ұйымдастыру Топтың қаржылық тиімділігін арттыру мақсатында жүргізілді.

**** 2019 жылдың 12 сәуірінде KCM Sustainable Development Fund C.V. (Топтың еншілес кәсіпорны) жеке капитал қорын құру туралы келісімге қол қойылды. Kazyna Seriktes B.V. 99.9% иелену үлесі бар жауапкершілігі шектеулі серіктес, ал «BV Management» ЖШС 0.01% иелену үлесі бар бас серіктес болып табылады.

*****2022 жылғы 15 желтоқсанда Топтың Директорлар кеңесі «BGlobal Ventures Ltd.» ЖК еншілес компаниясын құру туралы шешім қабылдады.

«BV Management» ЖШС және «BGlobal Ventures Ltd.» ЖК еншілес компаниялары Топпен шоғырландырылмайды, өйткені олар (жеке және жиынтықта) Топтың қаржылық жағдайы, қызметінің қаржылық нәтижелері және ақша қаражаттарының ағындары үшін, олар шоғырландырылғанына немесе әділ құны бойынша есепке алынғанына қарамастан, маңызды емес болып табылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес Компания 95% иелену үлесі бар Kazakhstan Infrastructure Fund C.V еншілес кәсіпорын болып табылмайтынын анықтады, өйткені Компания Kazakhstan Infrastructure Fund C.V. бақыламайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazakhstan Infrastructure Fund C.V. 95% иелену үлесі бар компанияның еншілес кәсіпорны болып табылмады.

(б) Қазақстанда қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Топтың бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар басқа да заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырады.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалады, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік Топ басшылығының Қазақстанда бизнесті жүргізу шарттарының Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына қандай әсер ететініне көзқарасын көрсетеді. Болашақ экономикалық жағдайлардың нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есепке алу негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестігі туралы өтініш

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС стандарттары») сәйкес дайындалды.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтерді, Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтерді қоспағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалған.

(в) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Функционалды валюта - Топ өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық ортаның валютасы. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы теңге болып табылады. Егер негізгі экономикалық ортаның көрсеткіштері аралас болса, онда басшылық өзінің кәсіби пікірлерін функционалды валютаны анықтау үшін пайдаланады, бұл Топ жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін жағдайлар мен оқиғаларды дәл көрсетеді. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының инвестициялары мен операцияларының едәуір бөлігі теңгемен көрсетілген.

Инвесторлардың акцияларды сатып алғаны және сатып алғаны үшін төлем де теңгемен жүзеге асырылады. Тиісінше, Топ басшылығы Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы теңге болып табылатынын анықтады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенді.

(г) Кәсіби пайымдауларды қолдану

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде Топ басшылығы Топтың есеп саясатын қолдануға және шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың мөлшеріне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалдар мен есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар және олардың негізінде жатқан жорамалдар тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалаулардағы түзетулер тиісті бағалар қайта қаралған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған шамаларға неғұрлым елеулі әсер еткен есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде ашылады:

- ХКЕС (IAS) 28 сәйкес венчурлік инвестицияларға маманданған ұйымның мәртебесі және еншілес кәсіпорындарды шоғырландыру периметрі - 3(a)(iii) және 11-ескертпелер;
- өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің әділ құнын есептеу кезінде пайдаланылатын бағалау әдістерінің орындылығы - 25-ескертпе;
- қаржы активтерінің жіктелуі: қаржы активтері ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржы активінің шарттық талаптары тек қана негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына пайыздарды төлеуді көздейтінін бағалау - 3(e)(i) ескертпе;
- нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша берілген қарыздарды бастапқы тану - 11 және 12-ескертпелер;
- бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғайғанын анықтау өлшемшарттарын, сондай-ақ дефолтты тану өлшемшарттарын белгілеу - 4-ескертпе.

(д) Болжамдар мен бағалаудың белгісіздігі

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікте деректердің елеулі түзетуіне себеп болуы мүмкін деген елеулі тәуекел бар белгісіздікке байланысты болжамдар мен бағалаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде ашылған:

- өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнын айқындау - 11 және 25-ескертпелер;

- қаржы құралдарының құнсыздануы-күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді айқындау, оның ішінде болжамды ақпаратты қосу - 4-ескертпе.

(е) Салыстырмалы деректерді ұсыну

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы және жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында Топ басшылығы шешім қабылдады:

- қорды басқару жөніндегі шығыстарды «Басқа таза операциялық кірістер/(шығыстар), нетто» бабынан пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің «Жалпы және әкімшілік шығыстар» бабына қайта жіктеу. 2024 және 2023 жылдардағы қорларды басқару бойынша шығыстар KCM Sustainable Development Fund C.V.-тың ӨӨДТ және АӨК бағдарламалары бойынша инвестициялық жобаларды қаржыландыру үшін ақша қаражатын басқару жөніндегі бас әріптес болып табылатын «BV Management» ЖШС-пен жасалған шарты бойынша танылды;
- Әділ құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген қарыздар бойынша пайыздық кірістерді «Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан таза залал» деген баптан пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің «Өзге пайыздық кірістер» жеке бабына қайта жіктеу;
- «Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер» бабының «Өзге қаржы активтері» деген кіші бабы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің «Үлестік құралдар» және «Қарыз құралдары» деген жекелеген кіші баптарына бөлу.

Қайта жіктеу деректері Топтың 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға салық салғанға дейінгі пайдасына әсер еткен жоқ. Топ басшылығы ағымдағы презентация шоғырландырылған қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін ең қолайлы деп санайды.

Келесі кестеде көрсетілген өзгерістердің әсері келтірілген:

	Өзгерістерге дейін	Өзгерістердің әсері	Өзгерістерден кейін
мың теңге			
2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп			
Басқа таза операциялық кірістер/(шығыстар), нетто	(422,382)	619,371	196,989
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(1,515,965)	(619,371)	(2,135,336)
Өзге пайыздық кірістер	-	1,816,072	1,816,072
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан болған таза залал	1,795,262	(1,816,072)	(20,810)
Барлығы	(143,085)	-	(143,085)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп			
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер			
- Өзге қаржы активтері	76,819,554	(76,819,554)	-
- Үлестік құралдар	-	56,687,825	56,687,825
- Қарыз құралдары	-	20,131,729	20,131,729
Барлығы	76,819,554	-	76,819,554

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге және барлық еншілес ұйымдарға есеп саясатының келесі ережелерін дәйекті түрде қолданды.

(a) Шоғырландыру принциптері

(i) *Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелер*

Бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алу күніндегі жағдай бойынша, атап айтқанда бақылау Топқа ауысқан күн бойынша сатып алу әдісімен ескеріледі.

Топ гудвилді сатып алу күніне келесідей бағалайды:

- берілген өтемнің әділ құны; плюс
- сатып алынатын кәсіпорындағы танылған бақылаусыз үлестің сомасы; плюс
- егер бизнесті біріктіру жөніндегі мәміле кезең-кезеңімен жүзеге асырылса, сатып алынған кәсіпорынның меншікті капиталындағы бұрыннан бар үлестің әділ құны; минус
- нетто-қабылданған міндеттемелерді шегергендегі сәйкестендірілетін сатып алынған активтердің танылған сомаларының шамасы (әдетте әділ құны).

Егер бұл айырмашылық теріс мәнмен көрсетілсе, онда пайдалы сатып алудан түскен табыс кезеңдегі пайда немесе залалдың бөлігі ретінде бірден танылады.

Берілген өтемнің құрамына бұрын болған қатынастарды реттеуге қатысты сомалар енгізілмейді. Мұндай сомалар жалпы жағдайда кезең ішіндегі пайда немесе залал ретінде танылады.

Бизнесті біріктіру операциясы нәтижесінде Топ шеккен мәмілелер бойынша шығындар, қарыз немесе үлестік бағалы қағаздарды шығаруға байланысты шығындардан айырмашылығы, олар туындаған кезде шығындарға жатады.

Топты бақылайтын акционердің бақылауындағы кәсіпорындардағы үлестерді беру нәтижесінде туындайтын бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алынған активтер мен міндеттемелер Топтың бақылаушы акционерінің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген олардың бұрынғы баланстық құны бойынша танылатындай етіп есепке алынады.

(ii) *Еншілес кәсіпорындар*

Топ бақылайтын кәсіпорындар еншілес болып табылады. Топ инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табысқа байланысты тәуекелдерге ұшыраған немесе осындай табыс алуға құқығы бар және осы кірістің шамасына ықпал ету мақсатында осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болған кезде еншілес кәсіпорынды бақылайды. Еншілес кәсіпорындардың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің көрсеткіштері бақылауды алған күннен бастап оның тоқтатылған күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамында көрсетіледі.

Шоғырландыруға кіретін Топтың еншілес ұйымдары өз қызметін әртүрлі портфельдік компанияларға инвестициялау бойынша міндеттемелерді инвестициялайтын және қабылдайтын кәсіпорындар ретінде жүзеге асырады.

Топ портфельдік компанияларға жеке компаниялардың листингтік және листингтік емес үлестік қаржы құралдарын сатып алу немесе сол компанияларға қарыздық қаржыландыру беру арқылы инвестиция салады. Портфельдік компаниялар ақшалай сыйақы төлей алады немесе Топ ұстайтын қарыз құралдар бойынша ақшалай емес нысанда сыйақы есептей алады немесе тиісті келісімдердің талаптарына сәйкес борыштық міндеттемелерді өтей алады.

Портфельдік компаниялардың операциялық қызметінің нәтижелері негізінде Топқа дивидендтер төленуі мүмкін. Дивидендтер төлеу туралы шешім тиісті портфельдік Компанияның Директорлар кеңесінің өз қалауы бойынша қабылданады.

(iii) Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлесі

Ассоциациялар-бұл Топтың қаржылық және экономикалық саясатына айтарлықтай әсер ететін, бірақ Топ бақыламайтын кәсіпорындар. Егер Топ басқа кәсіпорында дауыс беру құқығының 20% - дан 50% - на дейін иелік етсе, айтарлықтай әсер етеді деп саналады.

Бірлескен кәсіпорындар-бұл Топтың осы объектілердің таза активтеріне құқықтары бар бірлескен бақылауы бар келісімдер объектілері. Топтың бірлескен кәсіпорындардың активтеріне құқығы жоқ және олардың міндеттемелері бойынша жауап бермейді.

Топ венчурлік инвестицияларға маманданған ұйым болып табылатын тікелей кәсіпорын (немесе ол арқылы жанама түрде) ұстайтын қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолданбауға мүмкіндік беретін ХҚЕС (IAS) 28 ұсынатын босатуды қолданады. Мұндай кәсіпорындар ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетілген қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға оларда бар инвестицияларды ескеруге құқылы.

Топ венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның мәртебесіне сәйкес келеді деп санайды, себебі Топ мынадай өлшемшарттарға сәйкес келеді:

- Топтың негізгі қызметі-ағымдағы кірісті, капитал құнының өсуінен пайда алу мақсатында қаражатты инвестициялау немесе екеуі де;
- инвестициялар объектілері инвестордан тәуелсіз (дербес) әрекет ететін дербес бизнес-білім беру болып табылады.

Осылайша, қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы үлестер әділ құн бойынша бағаланатын құралдар ретінде ескеріледі, олардың өзгерістері «Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» ХҚЕС (IAS) 28 көлемінен алып тастауға сәйкес кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

(iv) Шоғырландыру кезінде алынып тасталатын (жойылатын) операциялар

Топішілік қалдықтар мен операциялар, сондай-ақ топішілік операциялардан жұмсалмаған кірістер мен шығыстар жойылады. Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялар объектілерімен операциялар бойынша іске асырылмаған пайда тиісті инвестициялар объектісіндегі Топтың қатысу үлесі шегінде инвестиция құнын төмендету есебінен жойылады. Іске асырылмаған шығындар іске асырылмаған пайда сияқты тәртіппен жойылады, бірақ олар құнсызданудың дәлелі болғанға дейін ғана.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Топтың құрамына кіретін кәсіпорындардың тиісті функционалдық валюталарына аударылады.

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе залал кезеңнің басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн, кезең ішінде тиімді пайыздар мен төлемдер мөлшерлемесі бойынша есептелген шамаға түзетілген және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Әділ құн бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, құнсыздану салдарынан айырма туындаған жағдайларды қоспағанда, үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

(в) Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламалары қолма-қол банкноттар мен монеталарды, банктердегі бос қалдықтарды («Ностро» типті шоттар), сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупі жоқ және Топ қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтерді қамтиды. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

(г) «Кері репо» мәмілелері

Кері сату келісімдері (бұдан әрі – «кері репо мәмілелері») шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар «Ақша қаражаты және олардың баламалары» бабы бойынша көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырмашылық пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін қолдана отырып, «кері репо» мәмілесінің әрекет ету кезеңінде есептеледі. Егер кері сату міндеттемесі бар сатып алу шарттары бойынша сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(д) Пайыздық кірістер мен шығыстар

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл болашақ есептік ақшалай төлемдерді немесе қаржы құралының күтілетін қолданылу мерзімі ішінде түсімдерді дисконттайтын мөлшерлеме:

- қаржы активінің жалпы баланстық құнын; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнын айқындау жатады.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік шығындарды есепке алмай, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік шығындарды қоса алғанда, ақша қаражатының күтілетін болашақ ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле шығындары қаржы активін сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

«Қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің» амортизацияланған құны» дегеніміз - бастапқы тану кезінде қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, борыштың негізгі сомасы есебіне төлемдерді шегеру, плюс немесе минус тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген және қаржы активтеріне қатысты көрсетілген бастапқы сома мен өтеу мерзімі басталған кезде төлеуге берілетін сома арасындағы залалдарға арналған бағалау резервін (немесе құнсыздануға арналған резервті) ескере отырып түзетілген айырманың жинақталған амортизациясының шамасы.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржы активінің жалпы баланстық құны» дегеніміз – залал үшін бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Пайыздық кіріс пен шығысты есептеу

Қаржы активі немесе қаржы міндеттемесі бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржы активін немесе қаржы міндеттемесін бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеу кезінде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданған болып табылмаған кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады.

Алайда, бастапқы танылғаннан кейін кредиттік-құнсызданған болған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржылық актив кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азаятын болса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Ақпарат ұсыну

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған пайыздық кірістерге амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша, сондай-ақ басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қарыз қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер жатады. Шоғырландырылған пайда немесе залал туралы есепте және басқа жиынтық кірісте ұсынылған пайыздық шығыстарға амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстар жатады.

(е) Қаржылық активтер және қаржылық міндеттемелер

(і) Қаржы құралдарының жіктелуі

Бастапқы тану кезінде қаржы активі бағаланатын ретінде не амортизацияланған құны бойынша, не өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, не пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі.

Қаржылық актив, егер ол төмендегі екі шартқа жауап берсе және Топтың қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе ғана амортизацияланған құны бойынша бағаланады:

- актив мақсаты шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаты ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауы көзделген.

Қарыз құралы, егер ол төмендегі екі шартқа жауап берсе және Топтың қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе ғана, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсатына шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізіледі; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаты ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауы көзделген.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша сияқты пайданың немесе залалдың құрамында танылатын мынадай баптарды қоспағанда, өзге жиынтық кіріс, пайда және шығындар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз қаржы активтері бойынша өзге жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік шығындар және құнсызданудан болған шығындардың қалпына келтірілген сомалары; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе шығындар.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жинақталған пайда немесе шығын меншікті капитал құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта сыныпталады.

Барлық басқа қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Бұған қоса, Топ өзінің қалауы бойынша қаржы активін әрі қарай қайта жіктеу құқығынсыз, амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау өлшемшарттарына жауап беретін қаржылық актив, егер бұл өзгеше туындататын есептік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай дәрежеде азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау.

Топ қаржылық құралдар портфелі деңгейінде актив ұсталатын бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпараттың басшылыққа қалай ұсынылатындығын жақсы көрсетеді. Топ келесі ақпаратты талдайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясатты іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржы активтерін өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша қаражатының ағындарын іске асыруға бағдарланған ба.
- Портфельдің тиімділігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Топ басшылығының назарына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтері) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлердің сыйақысы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе активтер бойынша шартта көзделген ақша ағындарына байланысты ма).

- Өткен кезеңдердегі сатылымның жиілігі, көлемі және уақыты, мұндай сатылымның себептері, сондай-ақ сатудың болашақ деңгейіне қатысты күтулер. Алайда, сату деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбайды, бірақ Топтың қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай жүзеге асырылатындығын біртұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқарылуы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында да, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу, сол сияқты қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» қаржы активін бастапқы тану кезінде оның әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредиттеуге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтеу ретінде айқындалады.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төлемдері болып табылатындығын бағалау кезінде («SPPI өлшемшарты») Топ қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. Бұл қаржы активі талданып отырған талапты қанағаттандырмайтындай, шарт бойынша ақша қаражаты ағындарының мерзімін немесе сомасын өзгерте алатын қандай да бір талаптың қаржы активі жөніндегі шарт талаптарында көзделгенін бағалауды қамтиды.

Бағалау жүргізу кезінде Топ мыналарды назарға алады:

- тұтқа әсері бар шарттар (левередж);
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы шарттар;
- Топтың талаптарын белгілі бір активтер бойынша ақша ағындарымен шектейтін шарттар (мысалы, «регрессиясыз» активтер);
- ақшаның уақытша құны үшін өтеудің өзгеруіне әкелетін шарттар – мысалы, пайыздық мөлшерлемелерді мерзімді негізде қайта қарау.

Кейбір жағдайларда қаржылық активтер Топтың талабын белгілі бір активтерден ақша ағындарымен шектейді (қаржылық активтер «регрессиясыз»). Топ қаржылық активтердің «регрессия құқығынсыз» SPPI өлшемшартына сәйкестігін бағалау кезінде пайымдауды қолданады. Мұндай пайымдауды қалыптастыру кезінде Топ әдетте мынадай ақпаратты талдайды:

- тиісті шартта кредит бойынша ақшалай төлемдердің нақты сомалары мен мерзімдері көзделе ме;
- кепілмен қамтамасыз етілген қаржы активінің сомасына қатысты кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны;
- кепілмен қамтамасыз ету құнының төмендеуіне қарамастан, борышкердің шартта көзделген төлемдерді жүзеге асыруды жалғастыру мүмкіндігі немесе ниеті;
- борышкер жеке тұлға немесе операциялық қызметті шынымен жүргізетін ұйым немесе арнайы мақсаттағы ұйым болып табыла ма;
- кепілмен қамтамасыз ету борышкердің барлық активтерін немесе олардың елеулі бөлігін қандай шамада білдіреді; және
- Топ базалық актив (активтер) құнының өсуінен пайда ала ма.

Қайта жіктеу

Бастапқы танудан кейін қаржы активтерін жіктеу Топ қаржы активтерін басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгертетін кезеңнен басқа кезеңде өзгермейді.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Топ осы активтен ақша қаражатының ағынына шартта көзделген құқықтардың қолданылу мерзімі аяқталған сәтте не ол екінші тарапқа осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беретін немесе Топ осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беретін не сақтайтын мәміле нәтижесінде осы активтен ақша қаражаты ағындарын алу құқығын берген кезде және осы қаржы активіне бақылауды сақтамаған кезде қаржы активін тануды тоқтатады.

Қаржы активін тану тоқтатылған кезде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегергендегі алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) Қазақстан Республикасының аумағында танылған кез келген жинақталған пайда немесе залал арасындағы айырма пайданың немесе шығынның құрамында танылады.

Топ өзінде бүкіл қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде бермейтін және сақтайтын және берілген активке бақылауды сақтап қалатын мәмілелерде ол активті Топтың берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштық дәрежесі ретінде айқындалатын активке қатысуын жалғастырған дәрежеде тануды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер

Топ ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

(iii) Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің талаптарын түрлендіру

Қаржылық активтер

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, Топ ақша қаражатының ағындары осындай түрлендірілген актив бойынша айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай ерекшеленетін болса («шарттардың елеулі түрленуі»), онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағындарына құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы активі әділ құн бойынша есепте, оған қоса мәміле бойынша тиісті шығындар танылады.

Қолданыстағы қаржылық активтер немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасының өзгеруі, егер олар шарттық ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, талаптардың модификациясы болып саналмайды.

Топ шарттардың модификациясы елеулі болып табыла ма, яғни бастапқы қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағындары және түрлендірілген немесе оны ауыстырған қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағындары айтарлықтай ерекшелене ме, соны сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың түрленуінің маңыздылығы тұрғысынан сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай өзгеше болса, онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағындарына құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Осы бағалауды жүргізу кезінде Топ ұқсас қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Топ шарттардың модификациясы келесі сапалық факторларға негізделген маңызды деген қорытындыға келеді:

- қаржы активі валютасының өзгеруі;

- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа құралдарын өзгерту; Егер түрлендіру эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай түрлендірудің мақсаты, әдетте, бастапқы активтен айтарлықтай ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының барынша жоғары ықтимал сомасында өтеу болып табылады. Егер Топ қаржы активін қолданыстағы шартта көзделген ақша ағындарының бір бөлігін кешіруге әкелетін етіп өзгертуді жоспарласа, онда ол модификация жүргізілгенге дейін осы активтің бір бөлігін есептен шығару керек пе, жоқ па, соны талдауы керек (төменде есептен шығару саясатын қараңыз).

Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайларда тиісті қаржы активін тануды тоқтату критерийлері әдетте сақталмайтындығына әкеледі. Топ сонымен қатар шарттардың модификациясы маңызды ма, жоқ па, соны сапалы бағалайды.

Егер амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активі шарттарының түрленуі осы қаржы активін тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда Топ осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда немесе шығын құрамындағы модификациядан пайда немесе шығын ретінде туындаған айырманы таниды.

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты модификациядан түскен пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізілген кездегі ағымдағы нарықтық жағдайларды көрсету үшін түзетіледі. Келтірілген шығындар немесе төленген комиссиялар және осындай түрлендіру шеңберінде туындаған алынған комиссиялық сыйақылар түрлендірілген қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетеді және түрлендірілген қаржы активінің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай модификация эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда тиісті пайда немесе залал құнсызданудан болған шығындар құрамында ұсынылады. Басқа жағдайларда тиісті пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер құрамында ұсынылады.

Қаржылық міндеттемелер

Топ оның шарттары түрлендірілген міндеттеме бойынша ақша қаражатының ағындарының шамасы айтарлықтай өзгертіндей түрде өзгерген кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда түрлендірілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады.

Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен түрлендірілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайданың немесе залалдың құрамында танылады. Төленген өтем, егер бар болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа түрлендірілген қаржылық міндеттемені қоса алғанда, өзіне қабылданған міндеттемелерді қамтиды.

Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың түрленуінің маңыздылығы тұрғысынан сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Топ шарттардың модификациясы келесі сапалық факторларға негізделген маңызды деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе міндеттеменің сапасын арттырудың басқа құралдарын өзгерту;
- айырбастау шартын қосу;
- қаржылық міндеттеменің бағыныстылығының өзгеруі.

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергенде комиссиялық сыйақы төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10%-ға ерекшеленетін болса, шарттар айтарлықтай өзгеше болып есептеледі.

Егер шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, Топ шарттарды өзгерту қаржы активін тануды тоқтатуға әкеп соқпайтын жағдайларда қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты тәсілге сәйкес келетін есеп саясатын қолданады, яғни, Топ осындай модификация (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде туындайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының кез келген түзетуін шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніндегі пайда немесе залал ретінде таниды.

Егер қаржы активінің шарттарын өзгерсе, Топ ақша қаражатының ағындары осындай түрлендірілген актив бойынша айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша ағындары айтарлықтай ерекшеленсе, онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы активі әділ құн бойынша есепте, оған қоса мәміле бойынша тиісті шығындар танылады.

Егер қаржы активінің шарттарын өзгерту эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса және модификация активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда активтің құнсыздану сомасын бағалау кезінде модификацияға дейінгі пайыздық мөлшерлеме қолданылады.

(iv) Құнсыздану

4-ескертпені қараңыз.

Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын мынадай қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резервін таниды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыз құралдарға салынған инвестицияларға мыналар жатады:
 - банктердегі және өзге қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер;
 - кері сатып алу туралы келісімдер («кері репо»);
 - клиенттерге берілген қарыздар;
 - инвестициялық бағалы қағаздарға инвестициялар.
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз құралдарға инвестициялар.

Топ 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең сомада күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервтерін таниды, мыналарды қоспағанда:

- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өскен қаржы құралдары;
- бастапқы танудан кейін кредиттік-құнсызданған деп танылған;
- бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған болып табылады.

Топ, егер оның кредиттік ұпайы әлемдегі «инвестициялық сапа» рейтингінің жалпы қабылданған анықтамасына сәйкес келсе, қаржы құралының кредиттік тәуекелі төмен деп санайды.

12 айлық күтілетін кредиттік шығындар («12 айлық ККШ») – есепті күннен кейін 12 ай ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық ККШ танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік шығындар («Бүкіл мерзім үшін ККШ») оның қолданылуының барлық күтілетін мерзімі ішінде қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде ККШ ретінде айқындалады. Сатып алынған немесе жасалған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, олар бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар танылатын қаржы құралдары, «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өскен жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болса) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау.

Күтілетін кредиттік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшерленген кредиттік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша күтілетін барлық ақша қаражатының толық алынбауының келтірілген құны ретінде кредиттік-құнсызданбаған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты* (яғни шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Топ алуды күтетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының болашақтағы есептік ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер.

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе эмитенттің қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңасымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі мәніне бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік шығындар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда түрлендірілген қаржы активі бойынша ақша қаражатының күтілетін ағындары қолда бар актив бойынша ақша қаражатының толық алынбаған сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға алып келсе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны оны тануды тоқтату сәтінде қолданыстағы актив бойынша ақша қаражатының түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.

Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер.

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыз қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалауды жүргізеді.

Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша қаражатының есеп айырысу ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәлігі, атап айтқанда, мынадай бақыланатын деректер болып табылады:

- эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- шарт талаптарын бұзу, мысалы дефолт немесе төлемнің мерзімін өткізіп алу;
- басқа жағдайларда ол қарастырмайтын шарттарда қарыз немесе аванстық төлем тобын қайта құрылымдау;

- қарыз алушының банкроттық немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығының туындауы;
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған құрал, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелінің айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа да белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана, әдетте, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қатар, 90 күн немесе одан да көп мерзімге кешіктірілген қаржы құралдары кредиттік-құнсызданған болып саналады.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резервінің сомалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мынадай түрде ұсынылған:

- *амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнының азаюы ретінде;
- *басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қарыз құралдары:* шығындарға арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені бұл активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құн өзгерістері резервінің құрамында танылады.

Есептен шығару

Қаржылық активтер олардың өтелуіне негізді үміт болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Топ қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағындарын генерациялай алатын активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдай. Алайда есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты Топ тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

(ж) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акциялар шығарумен тікелей байланысты қосымша шығындар барлық салықтарды шегергендегі меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Қарапайым акциялар бойынша дивидендтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(з) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы және кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе меншік иелерімен тікелей капитал шоттарында көрсетілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, тиісінше басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін, пайда немесе залал құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жылдағы салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтарды есептеу кезінде келесі уақыт айырмашылықтары ескерілмейді: бухгалтерлік және салық салынатын пайдаға әсер етпейтін активтердің немесе міндеттемелердің бастапқы көрінісі; бас компания уақыт айырмашылығын қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын және жақын болашақта уақытша айырмашылық орындалмайтын ықтималдығы бар еншілес ұйымдарға салынған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтар.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есептеу Топтың есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлау тәсіліне байланысты салық салдарын көрсетеді. Кейінге қалдырылған салық активтерінің және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмашылықтар қалпына келтірілген сәтте болашақта қолданылатын салық мөлшерлемелері негізге алына отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі тиісті уақытша айырмашылықтар мен пайдаланылмаған салық шығындары мен несиелері іске асырылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жоғары ықтималдығы болған шамада ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы тиісті салық жеңілдіктерін іске асыру бұдан былай мүмкін болмайтын бөлігінде азаяды.

(и) Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар Қазақстан Республикасының Үкіметі, мемлекеттік агенттіктер және мемлекеттік ұйымдар Топтың қызметіне қатысты өткен немесе болашақтағы белгілі бір шарттарды орындауға айырбас ретінде Топқа ресурстарды аудару нысанында беретін көмекті білдіреді. Егер Топ олармен байланысты барлық шарттарды орындайтынына және көрсетілген субсидияларды алатынына негізделген сенім болмаса, мемлекеттік субсидиялар танылмайды. Өтеуді талап етуі мүмкін шарттар болған кезде субсидиялар міндеттемелердің құрамында танылады.

Сыйақы мөлшерлемесі бойынша мемлекеттік қарызды нарықтық мөлшерлемеден төмен алудан түсетін пайда мемлекеттік субсидия ретінде ескеріледі. Сыйақы мөлшерлемесінен түсетін пайда нарықтық құннан төмен қарыздың бастапқы баланстық құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Мемлекеттік субсидиялар Топ өтеу үшін субсидиялар қаражаты арналған тиісті шығындарды шығыстар ретінде танитын кезеңдер ішінде жүйелі негізде пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

(к) Жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Пайдалануға әлі қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер.

Бірқатар жаңа стандарттар мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2024 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу» және «Ковенанттармен ұзақ мерзімді міндеттемелер» (ХҚЕС 1 (IAS) түзетулері).
- «Өнім берушілерді қаржыландыру туралы уағдаластықтар» (ХҚЕС (IAS) 7 және ХҚЕС 7 (IFRS) түзетулері);
- «Кері жалға беру кезінде сату бойынша жалдау міндеттемелері» («ХҚЕС 16 түзетулер (IFRS));
- «Айырбастау мүмкіндігінің болмауы» (ХҚЕС (IAS) 21 түзетулері);

18 «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» (2027 жылғы 1 қаңтардан бастап міндетті қолдану) ХҚЕС (IFRS) ережелеріне көшудің Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсері кейінгі есепті кезеңдерде бағаланатын болады.

4 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Бұл ескертпеде Топтың қаржылық тәуекелдерге ұшырауы туралы ақпарат берілген. Топтың қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша қолданатын саясаты туралы ақпарат 18-ескертпеде берілген.

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдар сомасы

Құнсыздануды бағалау үшін қолданылатын бастапқы деректер, болжамдар және әдістер

3(e)(iv) ескертпедегі есеп саясатының сипаттамасын қараңыз.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуы.

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің бастапқы танылғаннан бері айтарлықтай жоғарылауы болғанын бағалау кезінде Топ артық шығындар мен күш-жігерсіз орынды және қол жетімді ақпаратқа негізделген және расталған ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық және сапалық ақпаратты, сондай-ақ Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапаны сараптамалық бағалауға және болжамды ақпаратқа негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты мыналарды салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының орын алғанын анықтау болып табылады:

- есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде уақыттың осы сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген).

Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын әртүрлі деректер негізінде, сондай-ақ кредиттік сапаға қатысты сараптамалық пайымдауды қолдану арқылы тиісті кредиттік тәуекел рейтингін береді. Кредиттік тәуекелдің рейтингтері дефолттың басталу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалана отырып айқындалады. Бұл факторлар кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияның сипатына және борышкердің түріне байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекел рейтингтері дефолт қаупі кредиттік тәуекелінің нашарлауына байланысты экспонент бойынша өсетіндей анықталады және калибрленеді – мысалы, кредиттік тәуекелдің 1 және 2 рейтингтері арасындағы айырмашылық кредиттік тәуекелдің 2 және 3 рейтингтері арасындағы айырмашылықтан аз.

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпараттың негізінде бастапқы тану күніне кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингке жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен өзгеше рейтинг позициясын беруге әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректердің талдамасын қамтиды:

- Эмитенттер туралы мәліметтерді мерзімді негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат-мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар.
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердегі өзгерістер туралы ақпарат.
- Мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат.
- Эмитент қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру кезіндегі негізгі бастапқы деректер болып табылады. Топ өнім түріне және эмитентке, сондай-ақ кредиттік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының бар-жоғын анықтау

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуын айқындау өлшемшарттары портфельге байланысты әр түрлі және дефолт ықтималдығы көрсеткіші мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен мерзімі бойынша «шектеуші» белгісін де қамтиды.

Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған белгілі бір позиция бойынша кредиттік тәуекел, егер Топ эмитенттің кредиттік ұпайы бастапқы танылғаннан бері 2 немесе одан да көп ұпайға төмендегенін анықтаса, ол бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп санайды.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау және мүмкін болған жерде тиісті тарихи тәжірибе негізінде Топ, егер бұған әсерін сандық талдау шеңберінде толық шамада уақтылы анықтау мүмкін болмайтын кредиттік тәуекелдің елеулі жоғарылауының индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштер көрсетілсе, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі артуы орын алды деген қорытынды жасай алады.

Бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артқанын куәландыратын «шектегіш» белгісі ретінде Топ осы актив бойынша 30 күннен астам мерзім өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы айқындалады.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Қаржы активін Топ дефолт оқиғасы басталған қаржы активтеріне мынадай жағдайларда жатқызады:

- борышкердің Топ алдындағы кредиттік міндеттемелерін Топ кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған жағдайда) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтеуі екіталай; немесе
- борышкердің Топ алдындағы кез-келген маңызды кредиттік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам уақытқа кешіктірілді. Овердрафттар клиент көзделген лимитті бұзған немесе оған лимит ағымдағы өтелмеген берешек сомасынан аз сомаға дейін төмендетілген сәттен бастап мерзімі өткен берешек болып саналады; немесе
- қарыз алушының банкроттығы нәтижесінде оның несие бойынша өз міндеттемелерін төлей алмауына байланысты актив қайта құрылымдалуы мүмкін.

Эмитенттің міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Топ мынадай факторларды ескереді:

- сапалық - мысалы, шарттың шектеулі талаптарын бұзу («ковенанттар»);
- сандық - мысалы, мерзімі өткен берешек мәртебесі және сол эмитенттің Топ алдындағы басқа міндеттемелерін төлемеуі; және
- жеке және сыртқы көздерден алынған басқа ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және мән-жайлардағы өзгерістерді көрсету үшін олардың маңыздылығы уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

Болжамдық ақпаратты қосу.

Топ болжамды ақпаратты қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі өсуі үшін бағалауға да, күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға да қамтиды. Топ болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пайымдауды қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа да негізделген. Сыртқы ақпарат мемлекеттік органдар, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі, Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды, сондай-ақ жекелеген жеке және ғылыми болжамдарды қамтуы мүмкін. Кредиттік тәуекел мен кредиттік шығындарды бағалауға әсер ететін негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамы анықталды.

Түрлендірілген қаржылық активтер.

Құрал бойынша шартта көзделген шарттар нарықтық жағдайлардың өзгеруін және эмитенттің кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына негізделмеген басқа да факторларды қоса алғанда, бірқатар себептер бойынша өзгертілуі мүмкін. Шарттары өзгертілген қолданыстағы құралды есепке алуда тану тоқтатылуы мүмкін және 3(е)(iii) ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша түрлендірілген шарттары бар жаңа кредитті есепке алуда тану көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе және шарттарды түрлендіру қаржы активін тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі артуының орын алғанын айқындау мыналарды салыстыру арқылы жүргізіледі:

- Шарттың түрлендірілген талаптары негізінде есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігінде дефолт ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржы активін бастапқы тану кезінде уақыттың осы сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Қаржы активінің шарттарын өзгерту оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырған кезде, жаңадан танылған қаржы активі 1-кезеңге жатады (ол тану күніне кредиттік құнсызданбаған жағдайда).

Топ қайтарылатын берешек сомасын барынша ұлғайту және дефолт тәуекелін барынша азайту мақсатында қаржылық қиындықтарға тап болған клиенттердің берешегі бойынша шарттарды («келісім шарттарын қайта қарау тәжірибесі») қайта қарайды.

Топтың келісімдердің шарттарын қайта қарау жөніндегі саясатына сәйкес шарттарды қайта қарау әрбір жеке клиентке қатысты, егер дефолт оқиғасы орын алса немесе дефолттың пайда болу қаупі жоғары болса, сондай-ақ борышкер шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағандығының және ол Холдинг алдындағы өз міндеттемелерін қайта қаралған шарттарда орындай алатыны күтілетіндігінің дәлелі бар болған жағдайда жүзеге асырылады. Шарттарды қайта қарау әдетте өтеу мерзімін ұзартуды және пайыздарды төлеу мерзімін өзгертуді қамтиды.

Келісім шарттарын қайта қарау саясаты шеңберінде өзгертілген қаржылық активтер бойынша дефолт ықтималдығын бағалау шарттарды өзгерту Топтың пайыздар мен негізгі қарызды алу мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге әкелген-әкелмегендігін, сондай-ақ Топтың келісім шарттарын осындай қайта қарауға қатысты бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процестің шеңберінде Топ борышкердің Шарттың өзгертілген шарттарына қатысты борышқа қызмет көрсету сапасын бағалайды және әртүрлі мінез-құлық факторларын қарастырады.

Жалпы жағдайда шарттың талаптарын қайта қарау кредиттік тәуекелді елеулі арттырудың сапалы индикаторын білдіреді және шарттың талаптарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияның кредиттік-құнсызданған болып табылатындығын және дефолт оқиғасы орын алғанын айғақтауы мүмкін. Эмитентке 12 айлық күтіліп отырған сомаға тең сомада қайтадан бағаланатындай, дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт ықтималдығы соншалықты төмендеген болып есептелетін кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция бұдан былай кредиттік-құнсызданған/сол бойынша басталған болып есептелмес бұрын белгілі бір уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыру қажет болады.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған деп танылған қаржы активтері (РОСІ-активтер)

РОСІ-активтер-бастапқы тану кезінде кредиттік құнсыздану болған қаржылық активтер. Бастапқы тану кезінде РОСІ активтері әділ құн бойынша бағаланады және кейіннен кредиттік тәуекелге түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемен есептелген пайыздық кіріс танылады. ККШ бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар сомасының кейіннен өзгеруі орын алған көлемде ғана танылады немесе танылуы тоқтатылады.

РОСІ активтерін бастапқы тану кезінде оларда ККШ бойынша бағалау резерві болмайды. Оның орнына, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар мөлшері кредиттік тәуекелге түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, ішкі кірістілік мөлшерлемесі ретінде есептеледі.

Кейіннен бағалау кезінде РОСІ-активтер бойынша күтілетін кредиттік залалдар әрқашан бастапқы танылған сәттен бастап бүкіл мерзім ішінде ККШ шамасындағы өзгерістер сомасында бағаланады.

Әрбір есепті күндегі жағдай бойынша РОСІ-активтер бойынша ККШ астында бағалау резерві ретінде барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдардың бастапқы танылған кезінен бастап жинақталған өзгерістері танылады. Клиенттің әрекетіне байланысты кірістілік нормасын есепті кезеңдегі нақты өтеумен салыстыру арқылы күтілетін кредиттік залалдар шамасындағы өзгерістер көрсетіледі:

- 1) бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар шамасындағы оң өзгерістерді көрсететін сома, егер бұл өзгерістердің сомасы бұрын пайданың немесе залалдың құрамында пайыздық кірістерді түзету ретінде танылған шамадан артық болса да, құнсызданудан түскен пайда ретінде танылады;
- 2) бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар шамасындағы теріс өзгерістерді көрсететін сома құнсызданудан болған залалдарға арналған резерв ретінде танылады;
- 3) егер РОСІ-актив бойынша бастапқы тану кезіндегі күтулермен салыстырғанда ақша қаражатының жиналуына қатысты күтуде ешқандай өзгерістер болмаса, онда құнсызданудан немесе құнсызданудан шығынға резервтен ешқандай пайда танылмайды.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында шығын шамасы (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелге ұшырайтын сома (EAD шамасы).

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелге ұшыраған көрсеткіштерді белгілі бір күнге бағалау болып табылады. Бұл бағалау сандық және сапалық факторларды қамтитын Топта бар жинақталған деректерге негізделген. Мүмкіндігінше Топ PD көрсеткіштерін бағалау үшін нарықтық деректерді пайдаланады. Егер контрагенттің кредиттік сапа рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалаудың өзгеруіне әкеледі. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Топ LGD көрсеткіштерін кепілмен қамтамасыз ету құрылымы және контрагенттің/кепіл берушінің сыртқы/ішкі рейтингі туралы мәліметтер негізінде бағалайды.

LGD бағалау модельдерінде қамтамасыз етудің құрылымы, түрі, талаптың еңбек өтілі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржы активінің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеу шығындары ескеріледі.

Дефолт кезінде шығындар деңгейін барабар бағалауды қамтамасыз ету мақсатында Топ LGD келесі санаттарын да қарастырады:

- егер Қазақстан Республикасының Үкіметі контрагент болса LGD коэффициенті 0% құрайды;
- егер банк немесе басқа қаржы институты контрагент болса, LGD коэффициенті 70% құрайды; және
- сыртқы/ішкі рейтингі бар басқа контрагенттерге қатысты LGD коэффициенті Moody's компаниясының контрагенттің сыртқы рейтинг деңгейіне сәйкес өтемақы мөлшерлемелері туралы зерттеулерін ескереді. LGD коэффициенттері жаңартылған зерттеулер жарияланған кезде қайта есептелуі керек.

Дефолт жағдайында тәуекел астындағы сома дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті Топ амортизацияны қоса алғанда, шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

Жоғарыда сипатталғандай, олар бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген қаржылық активтердің PD ең жоғары 12 айлық көрсеткішін пайдаланған жағдайда, Топ тәуекелдерді басқару мақсатында Топ ұзақ мерзімді қарастырса да, кредиттік тәуекелге ұшырайтын келісімшарт бойынша ең жоғары кезеңдегі дефолт тәуекелін ескере отырып, күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды (кез-келген ұзарту опциондарын қоса). Шарт бойынша ең жоғары кезең Топтың берешекті өтеуді талап етуге құқығы бар күнге дейін қолданылады.

Топта өткен кезеңдердің жеткілікті көлемдегі ақпараты жоқ портфельдерге қатысты қосымша ретінде сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде келтірілген.

**Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы
ақпарат**

	2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құн мың теңге	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және олардың баламалары	38,928,100		
Клиенттерге берілген қарыздар	23,550,256	Standard and Poor's дефолт статистикасы	Қазақстан ішіндегі қаржы институттары үшін LGD дефолт қаржы институттарынан тарихи өтемақыларға негізделеді / Moody's өтемақы статистикасы.
Инвестициялық қаржылық активтер	47,803,138		

**Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы
ақпарат**

	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құн мың теңге	PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және олардың баламалары	68,953,306		
Клиенттерге берілген қарыздар	15,991,978	Standard and Poor's дефолт статистикасы	Қазақстан ішіндегі қаржы институттары үшін LGD дефолт қаржы институттарынан тарихи өтемақыларға негізделеді / Moody's өтемақы статистикасы.
Инвестициялық қаржылық активтер	8,623,524		

Кредиттік сапаны талдау

Төмендегі кестеде Топтың ішкі тәуекел-рейтинг деңгейлерінің PD және Standard & Poor's сыртқы кредиттік ұпайларымен индикативті сәйкестігі көрсетілген.

Тәуекел рейтингі	Дефолттың орташа ықтималдығы, (%)	Сыртқы рейтинг
Тұрақты	0.00 - 0.27	AAA-дан BBB- дейін
Жеткілікті	0.39 - 7.76	BB+ бастап B- дейін
Жоғары	14.69 - 52.76	CCC + - ден CCC- дейін
Кредиттік құнсызданған	100	SD/D

Келесі кестелерде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген.

Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестелердегі сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«12 айлық күтілетін кредиттік залал», «барлық мерзімге күтілетін кредиттік залал» және «кредиттік-құнсызданған қаржы активтері» терминдерінің түсіндірмесі 3(е)(iv)-ескертпеде келтірілген.

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге*
12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	
Ақша қаражаты және олардың баламалары		
Банктердегі ағымдағы шоттар		
- BBB-ден BBB+ге дейінгі кредиттік рейтингімен	4,018,967	17,406,318
- BB-дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингімен	2,692	5,813,378
- рейтинг жоқ	47,813	52,258
Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша қаражатының жиыны	4,069,472	23,271,954
Банктердегі қысқа мерзімді депозиттер		
- BBB-дан BBB+ дейінгі кредиттік BBB-BBB дейін+	1,754,294	6,131,197
- BBB-дан BBB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	711,241	1,508,267
Банктердегі қысқа мерзімді депозиттердің жиыны	2,465,535	7,639,464
Бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем «кері» репо» шарттары бойынша дебиторлық берешек		
- BBB-дан BBB+ дейінгі кредиттік BBB-BBB дейін+	32,396,504	38,073,443
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(3,411)	(31,555)
Баланстық құны	38,928,100	68,953,306
	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге*
Кредиттік- құнсызданған активтер болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар (3-кезең)	Кредиттік- құнсызданған активтер болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар (3-кезең)	
Банктер мен қаржы институттарындағы депозиттер		
- D кредиттік рейтингімен	17,237,277	15,684,276
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(17,237,277)	(15,684,276)
Баланстық құны	-	-

2024 жылғы 31 желтоқсан				
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	Бүкіл кезең ішіндегі күтілетін кредиттік- күнсызданбаған активтер бойынша барлық мерзімдегі залалдар (2- кезең)	Бастапқы тану кезінде кредиттік- күнсызданған (POCI-активтер)	Барлығы
мың. теңге				
Клиенттерге берілген қарыздар				
- ВВ-дан +ВВ-ға дейінгі кредиттік баллмен	3,929,414	-	-	3,929,414
- В-ден В+дейінгі кредиттік рейтингімен	10,567,323	-	-	10,567,323
- ССС-тан +ССС-қа дейінгі кредиттік рейтингімен	4,459,349	1,475,779	-	5,935,128
- С-дан +С-ға дейінгі кредиттік рейтингімен	-	-	3,972,319	3,972,319
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(426,768)	(427,160)	-	(853,928)
Баланстық құны	18,529,318	1,048,619	3,972,319	23,550,256

2023 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	Бүкіл кезең ішіндегі күтілетін кредиттік- күнсызданбаған активтер бойынша барлық мерзімдегі залалдар (2-кезең)	Барлығы
мың. теңге			
Клиенттерге берілген қарыздар			
- ВВ-дан +ВВ-ға дейінгі кредиттік баллмен	3,469,434	-	3,469,434
- В-ден В+дейінгі кредиттік рейтингімен	11,361,328	-	11,361,328
- ССС-тан +ССС-қа дейінгі кредиттік рейтингімен	-	1,885,461	1,885,461
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(313,465)	(410,780)	(724,245)
Баланстық құны	14,517,297	1,474,681	15,991,978

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)
- ВВВ-ден ВВВ+ге дейінгі кредиттік рейтингімен	34,679,516	430,751
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингімен	7,654,626	-
Баланстық құны	42,334,142	430,751

2024 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған (РОСІ-активтер)	Барлығы
мың теңге			
<i>Амортизацияланған құн бойынша</i>			
<i>бағаланатын инвестициялық қаржы</i>			
<i>активтері</i>			
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингімен	2,162,168	3,306,828	5,468,996
Баланстық құны	2,162,168	3,306,828	5,468,996

2023 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1- кезең)	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған (РОСІ-активтер)	Барлығы
мың теңге			
<i>Амортизацияланған құн бойынша</i>			
<i>бағаланатын инвестициялық қаржы</i>			
<i>активтері</i>			
- ВВВ-ден ВВВ+ге дейінгі кредиттік рейтингімен	2,217,821	-	2,217,821
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингімен	3,159,840	-	3,159,840
- В-ден В+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	2,815,112	2,815,112
Баланстық құны	5,377,661	2,815,112	8,192,773

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша бағалау резервінің қозғалысы

Келесі кестеде 2024 жылдың басы мен аяғындағы күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резервінің қалдықтарын бір жылдағы өзгерістермен салыстыру келтірілген:

	Ақша қаражаты және олардың баламасы	Банктер мен қаржы институттар ындағы депозиттер	Клиенттерг е берілген қарыздар	Инвестиция лық қаржы активтері	Өзге қаржы активтері
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	31,555	15,684,276	724,245	-	130,719
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	(28,382)	(55,918)	129,683	180,472	(8,923)
Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеруінің әсері	238	1,608,919	-	1,187	-
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	3,411	17,237,277	853,928	181,659	121,796

5 Таза пайыздық кіріс

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Ақша қаражаты және олардың баламалары	8,123,358	10,611,538
Клиенттерге берілген қарыздар	3,294,167	897,321
Инвестициялық қаржылық активтер	1,611,876	778,548
Өзге пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген қарыздар	2,119,909	1,816,072
Барлық пайыздық кірістер	15,149,310	14,103,479
Пайыздық шығыстар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(1,162,786)	(1,136,482)
Барлық пайыздық шығыстар	(1,162,786)	(1,136,482)
Барлығы таза пайыздық кіріс	13,986,524	12,966,997

6 Персоналға жұмсалатын шығыстар

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақылары	1,711,531	1,485,486
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	171,399	131,128
	1,882,930	1,616,614

7 Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Басқару шығындары	743,988	619,371
Аутстаффинг	458,706	252,269
Үшінші тараптардың өзге де қызметтері	319,370	226,479
Операциялық жалдау шарттары бойынша шығыстар	286,402	219,638
Кәсіби қызметтер	280,652	322,185
Аудиторлық шығыстар	175,611	101,705
Тозу және амортизация	83,118	74,821
Көлік қызметтері	45,712	37,499
Иссапар шығындары	43,606	60,200
Оқу шығындары	23,172	26,081
Өзгесі	101,250	195,088
	2,561,587	2,135,336

ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындалған Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудиті бойынша қызметтердің құны 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҚС есебімен 175,611 мың теңгені құрады. Ағылшын тіліне аударуға және шоғырландырылған қаржылық есептілікті оқып тексеруге жәрдемдесу жөніндегі қызметтер ҚҚС есебімен 2,634 мың теңгені құрады.

8 Табыс салығы бойынша шығыс

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	2,358,350	3,325,944
Уақытша айырмашылықтар мен бағалау резервіндегі өзгерістердің туындауы және қалпына келуі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтерінің/кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	31,551	(500,983)
Өткен жылдардағы ағымдағы табыс салығы бойынша артық төлеу/(шығыстарды қосымша есептеу)	43,915	779,120
Барлығы табыс салығы бойынша шығыс	2,433,816	3,604,081

2024 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2023 жыл: 20%).

Табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені есептеу

	2024 ж. мың теңге	%	2024 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	5,554,139	100	7,426,708	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	(1,110,828)	(20)	(1,485,342)	(20)
(Шегерілмейтін шығыстар)/өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтерді қайта бағалаудан салық салынбайтын кірістер	(1,151,664)	(21)	(868,484)	(12)
Амортизацияланған құн бойынша активтерді бастапқы тану кезінде ККШ/дисконттан алынбайтын шығыстар/(салық салынбайтын кірістер)	(591,558)	(11)	(400,382)	(5)
Бағалы қағаздардан алынатын салық салынбайтын табыс	210,948	4	79,898	1
Басқа да шегерілмейтін шығыстар/(салық салынбайтын кірістер)	76,991	2	(11,848)	-
Бақыланатын шетелдік компаниялар бойынша төленген табыс салығы	-	-	(1,717,847)	(23)
Өткен жылдардағы ағымдағы табыс салығы бойынша артық төлеу/(шығыстарды қосымша есептеу)	43,915	1	779,120	10
Консорциалдық келісім бойынша сыйақы	(28,644)	(1)	-	-
Мемлекеттік субсидиялардан алынатын салық салынбайтын кірістер	139,072	3	29,471	-
Салық салынбайтын (шығыс)/қарыз қаржы активтерін (құнсызданудан)/қалпына келтіруден түсетін кіріс	(22,048)	-	(8,667)	-
	(2,433,816)	(44)	(3,604,081)	(49)

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі. 2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

		2024 ж.		
		Пайда немесе залал ретінде қалпына келтірілді/ (жатқызылды)		
		Есепті кезеңнің басында		Есепті кезеңнің соңына
мың теңге				
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де қаржы активтері		(808,576)	80,460	(728,116)
Клиенттерге берілген қарыздар		181,087	(96,289)	84,798
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар		32,546	(29,914)	2,632
Негізгі құралдар		(52,815)	1,087	(51,728)
Басқа активтер		13,497	-	13,497
Басқа міндеттемелер		46,425	(30,811)	15,614
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		(587,836)	(75,466)	(663,303)
		2023 ж.		
		Пайда немесе залал ретінде қалпына келтірілді/ (жатқызылды)		
		Есепті кезеңнің басында		Есепті кезеңнің соңына
мың теңге				
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де қаржы активтері		(413,765)	(394,811)	(808,576)
Клиенттерге берілген қарыздар		108,650	72,437	181,087
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар		-	32,546	32,546
Негізгі құралдар		(61,265)	8,450	(52,815)
Басқа активтер		13,892	(395)	13,497
Басқа міндеттемелер		42,789	3,636	46,425
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелері		(309,699)	(278,137)	(587,836)

9 Шетел валютасымен жасалған операциялардан түскен таза пайда/(шығын)

	2024 ж.	2023 ж.
	мың теңге	мың теңге
Бағамдық айырмашылықтардан іске асырылмаған кіріс	4,676,557	450,724
Бағамдық айырмашылықтардан жұмсалған шығын	(66,680)	(538,830)
	4,609,877	(88,106)

2024 жылғы бағамдық айырмашылықтардан елеулі іске асырылмаған кіріс 2024 жылғы 4-тоқсанда 41,860,475 мың теңге сомасына АҚШ долларымен номиналданған корпоративтік облигацияларды сатып алуға (13-ескертуді қараңыз) және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбас бағамының кейіннен айтарлықтай төмендеуіне байланысты.

10 Ақша қаражаты және олардың баламалары

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Банктердегі ағымдағы шоттар	4,069,472	23,271,954
Банктердегі қысқа мерзімді депозиттер	2,465,535	7,639,464
«Кері репо» шарттары бойынша дебиторлық берешек	32,396,504	38,073,443
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(3,411)	(31,555)
Ақша және олардың баламаларының жиыны	38,928,100	68,953,306

«Кері репо» операциялары стандартты Кредиттеу, қарыз алу операциялары және бағалы қағаздарды қарызға беру үшін әдеттегі және жалпы қабылданған шарттарда жүргізіледі. «Кері репо» операциялары әділ құны 32,443,897 мың теңге (2023 жыл: 38,092,717 мың теңге), шығарылған мемлекеттік бағалы қағаздар, «Қазақстан тұрақтылық қоры» АҚ, ҚР Қаржы министрлігі, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ және «Қазақстан Даму Банкі» АҚ борыштық бағалы қағаздары түрінде қамтамасыз етіледі.

Төмендегі кестеде ақша қаражаттары мен олардың баламалары бойынша кезеңнің басында және соңында күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген. Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының барлық сомалары кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатқызылған:

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	31,555	36,234
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	(28,382)	(5,382)
Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеруінің әсері	238	703
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	3,411	31,555

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Банктер мен қаржы институттарындағы депозиттер	17,237,277	15,684,276
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(17,237,277)	(15,684,276)
Банктер мен қаржы институттарындағы депозиттердің жиыны	-	-

Төмендегі кестеде банктер мен қаржы институттарындағы депозиттер бойынша кезеңнің басында және соңында күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген. Банктер мен қаржы институттарындағы депозиттердің барлық сомалары кредиттік тәуекелдің 3-кезеңіне жатқызылған:

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	15,684,276	14,843,236
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	(55,918)	(16,580)
Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеруінің әсері	1,608,919	857,620
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	17,237,277	15,684,276

11 Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың. теңге	Иелену үлесі, %	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Иелену үлесі, %
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар				
«АстанаГаз КМГ» АҚ	40,302,348	50.00	40,276,183	50.00
«Baikonyr Solar» ЖШС	7,460,392	49.00	6,052,722	49.00
«KTK Service» ЖШС	3,974,379	49.00	4,817,617	49.00
Unicorn Feed ЖК	3,151,827	34.73	2,293,410	34.73
Silumin of Qazaqstan	2,872,676	49.00	-	-
«EPG PROMETHEUS SCHOOL» ЖШС	2,536,387	26.59	2,786,273	26.59
«Макинск жылу оқшауламалар зауыты» ЖШС	2,065,342	49.00	1,804,301	49.00
«Clinic Atyrtau медициналық орталығы» ЖШС	2,063,413	47.00	2,212,000	47.00
«Қазақстандық ыстық мырыштау зауыты» ЖШС	691,782	49.00	1,215,000	49.00
«Arnaу Agro» ЖШС	525,049	49.00	1,076,583	49.00
CA International	461,216	49.00	-	-
«Қазақстандық құбыр жүйелері» ЖШС	392,415	34.00	650,000	34.00
«Best Meat» ЖШС	284,855	49.00	318,603	49.00
Kazakhstan Hungarian Investment Private Equity Fund C.V.*	86,345	49.50	42,461	49.50
«Каспи Мұнай Капитал» ЖШС	-	-	1,000,000	39.00
	66,868,426		64,545,153	
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар				
CITIC Kazyna Investment Fund I L.P.*	18,486,485	49.90	13,496,480	49.90
«EMC Agro» ЖШС	6,673,601	24.47	5,867,542	24.47
Kazakhstan Growth Fund L.P.*	4,084,185	49.50	2,046,417	49.50
«Alit Holding» ЖШС	2,809,688	49.00	3,300,000	49.00
«Қазмәсо» ЖШС	2,273,671	49.00	2,538,820	49.00
Kazakhstan Capital Restructuring Fund C.V.*	2,055,959	49.50	2,694,941	49.50
«Format Mach Company Инжиниринг» ЖШС	1,304,341	25.00	-	-
KazrostEngineering Ltd ЖК	763,413	16.00	1,102,999	32.00
«Бұрындай минералды сулары» ЖШС	165,806	45.25	144,387	45.25
«Темірбетон-1» ЖШС	-	22.00	715,770	22.00
	38,617,149		31,907,356	
Басқа үлестік қаржы активтері				
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.*	31,324,942	95.24	37,237,089	95.24
«AITAS LUX S.A.R.L.»	5,083,762	3.91	6,312,319	3.91
500 Startups V L.P.*	4,985,186	7.10	5,418,718	7.50
Quest Ventures Asia Fund II L.P.*	4,488,938	30.70	4,179,705	33.80
«BV Management» ЖШС**	525,311	100.00	333,696	100.00
DBK Equity Fund C.V.*	513,237	2.99	1,141,655	2.99
Apex Fund I L.P.*	395,760	97.00	-	-
Wellington Partners Ventures III Technology Fund L.P.*	379,032	5.13	668,532	5.10
«TTC Астана 2007 К» ЖШС	246,567	17.17	183,699	17.17
ЖК BGlobal Ventures Ltd.**	143,700	100.00	67,502	100.00
Da Vinci Emerging Technologies Fund III L.P.*	16,576	18.83	151,368	12.50
Flagship Ventures Fund 2004 L.P.*	5,716	6.60	308	6.60
«BRBAPK» ЖШС	-	-	993,234	8.30
	48,108,727		56,687,825	
Үлестік қаржы активтерінің жиыны	153,594,302		153,140,334	
Қарыз қаржы активтері	27,135,021		20,131,729	
«Baiterek Investment Fund» тікелей инвестициялар қоры арқылы консорциалдық келісім шеңберіндегі инвестициялар				
«Ak Zhaiyk Capital» ЖШС (қарыз)	26,286,130		-	
	26,286,130		-	
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтердің жиыны	207,015,453		173,272,063	

*жеке капиталдың портфельдік қорлары

**маңызды емес еншілес ұйымдар

Үлестік қаржы активтері-бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар

Топтың негізгі қызметі капитал құнының өсуінен пайда мен пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады. Топтың әр инвестициясына қатысты шығу стратегиясы бар. Инвестициялар объектілерін үлестік қаржыландыру бойынша жасалған шарттар шеңберінде инвестициялар объектілерінің әрқайсысының жарғылық капиталынан Топтың шығуының ықтимал мерзімдері мен тәртібін регламенттейтін опциондық шарттар («пут» және «колл» опциондар) көзделеді.

Топтың инвестициялық қызметі оның еншілес ұйымдары арқылы жүзеге асырылады. Топтың инвестициялық қызметке қатысты белгіленген бақылау және есеп беру жүйесі бар. Топта Инвестициялық департамент және Тәуекелдерді басқару департаменті жұмыс істейді, оның функцияларына Топтың инвестициялық қызметін басқару, соның ішінде Топ басшылығы мен Директорлар кеңесіне есеп беру кіреді. Сонымен қатар, Топтың инвестициялық объектілері тәуелсіз бизнес-білім беру болып табылады, олардың операциялық қызметіне Топ инвестициялар объектілерін бақылаусыз шектеулі қатысады.

Топ венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның анықтамасына сәйкес келеді деп санайды және қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолдану қажеттілігінен босатуды қолданады. Осылайша, Топ ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды ескереді.

Бұдан әрі Топтың қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға қомақты инвестициялары бойынша сапалық сипаттағы қосымша ақпарат ұсынылады (олардың әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша Топ активтерінің жиынтығынан 1% - дан асады).

«АстанаГаз ҚМГ» АҚ

2018 жылдың қазан айында Топ «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ның 121 мың теңге мөлшеріндегі жай дауыс беретін акцияларының 50% сатып алып, 2018 жылғы 30 қазанда 40,150,000 мың теңге сомасына жарғылық капиталды қосымша толықтыруды жүзеге асырды. «АстанаГаз ҚМГ» АҚ Астана қаласын және Қазақстан Республикасының солтүстік өңірлерін газдандыру жөніндегі жобаны іске асыру, сондай-ақ газ саласын дамыту жөніндегі өзге де бағдарламаларды іске асыру мақсатында құрылды. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады. Топ бұл сатып алуды талап етілгенге дейін өтеу мерзімі бар және жылдық 0.01% купондық сыйақысы бар облигация үшін номиналды құны 1,000 теңге болатын 40,150,000 облигация шығару арқылы қаржыландырды. Акцияларды сатушымен жасалған шартқа сәйкес Топтың 15 жыл өткеннен кейін жылдық 0.01% инвестициялық өсімі бар «ҚМГ АстанаГаз» АҚ инвестициясына үлесті 40,150,000 мың теңге мөлшерінде сату құқығы бар, сондай-ақ Топ шығарған облигацияларды ұстаушылар шығарылған облигацияларды кері сатып алуды талап еткен жағдайда «пут» опционы бар.

«Baikonyr Solar» ЖШС

2019 жылғы 28 ақпанда Топ «Baikonyr Solar» ЖШС жарғылық капиталына 4,242,000 мың теңге мөлшерінде үлес қосты, осылайша Топ 49% мөлшерінде үлесті сатып алды. «Baikonyr Solar» ЖШС негізгі қызметі - Қызылорда облысында қуаты 50 МВт күн электр станциясын салу және пайдалану. «Байқоңыр» СЭС 2019 жылдың желтоқсанында пайдалануға берілді. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес Топ өзінің үлесін бастапқы құнынан жоғары жылдық 11.5% мөлшерінде сыйлықақымен 2024 жылғы 3 шілдеден бастап 9 айдан ерте емес сатуға құқылы.

«KTK Service» ЖШС

2021 жылғы 4 маусымда Топ «KTK Service» ЖШС жарғылық капиталына 3,600,000 мың теңге мөлшерінде салымды жүзеге асырды, осылайша Ноп 49% мөлшерінде үлесті сатып алды. «KTK Service» ЖШС негізгі қызметі - құрылыс-монтаж жұмыстары, жол құрылысы бойынша жұмыстар, бұрғылау-жару жұмыстары және жүк тасымалдау. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес Топ 2026 жылғы 31 желтоқсаннан ерте емес мерзімде «KTK Service» ЖШС өз үлесін бастапқы құнынан жоғары жылдық 8% мөлшерінде сыйлықақымен сатуға құқылы.

Unicorn Feed ЖК

2021 жыл ішінде Топ «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде номиналды құны 4,700,000 мың теңге және жылдық 12% пайыздық мөлшерлемен қарыз берді. Топ осы қарыз бойынша ақша ағындары негізгі борыш пен төленбеген негізгі борышқа есептелген сыйақыны төлеуді ғана білдірмейтінін анықтады. Осылайша, берілген несие SPPI өлшемшартына сәйкес келмейді және оны Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалайды. 2023 жыл ішінде Топ номиналды құнын 1,900,000 мың теңгеге дейін төмендету және жарғылық капиталдағы 34.73% мөлшеріндегі үлесті жалпы сомасы 2,800,000 мың теңгеге сатып алу арқылы осы қарызды қайта құрылымдауды жүргізді. Unicorn Feed жобасы Ақмола облысында қуаттылығы жылына 100,000 тоннаға дейінгі құрама жем зауытын салуды көздейді. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес Топ Unicorn Feed ЖК өз үлесін бастапқы құнынан жоғары жылдық 12% мөлшерінде сыйлықақымен 2026 жылғы 31 наурыздан ерте емес мерзімде сатуға құқылы.

CITIC KAZYNA Investment Fund I L.P.

2009 жылғы 26 мамырда жалпы нысаналы көлемі 200,4 АҚШ долларын құрайтын CITIC Kazyna Investment Fund I L. P. құру жөніндегі құрылтай құжаттарына қол қойылды. Қор шеңберіндегі Топтың инвестициялық міндеттемелері 100 млн АҚШ долларын құрайды, ордағы Топтың үлесі 49.9%. Қордың активтерін басқаруды CITIC Capital халықаралық инвестициялық компаниясы жүзеге асырады. Бұл тікелей инвестициялар қоры қауымдастырылған кәсіпорын ретінде қарастырылады. Қор үш негізгі салаға бағытталған: инфрақұрылым, жылжымайтын мүлік және барлау, және тау-кен өндірісі. Қор құрылған сәттен бастап 5 жобаға инвестиция салды, оның 2-і қазақстандық компанияларға тиесілі. Есепті күнгі жағдай бойынша қор белсенді инвестициялық қызметті аяқтады және инвестициялар объектілерінен сәтті шығу мүмкіндіктерін іздеу бойынша іс-шараларды жүзеге асырады.

«EMC Agro» ЖШС

2019 жылғы 14 қазанда Топ «EMC Agro» ЖШС жарғылық капиталына 1,585,000 мың теңге мөлшерінде үлес қосты, осылайша Топ 9.99% мөлшерінде үлесті сатып алды. 2020 жыл ішінде Топ «EMC Agro» ЖШС 2,297,000 мың теңге көлемінде қосымша үлесін жүзеге асырып, меншік үлесін 24.47% - ға дейін ұлғайтты. 2022 жылдың қазан айында Топ пен екінші қатысушы «KazFoodProducts» ЖШС атынан «EMC Agro» ЖШС жарғылық капиталына тиісінше 1,100,000 мың теңге және 618,608 мың теңге мөлшерінде қосымша пропорционалды салымды жүзеге асырды. Бұл ретте «EMC Agro» ЖШС жарғылық капиталындағы пайыздық арақатынаста Топ пен «KazFoodProducts» ЖШС үлесінің мөлшері өзгерген жоқ. «EMC Agro» ЖШС қызметінің негізгі түрі-жануарларды өсіруді, союды, сондай-ақ ет өңдеу мен таратуды қамтитын шошқа етінен жасалған ет өнімдерін шығару. «EMC Agro» ЖШС дәнді дақылдарды крахмал өнімдеріне, ұнға, жемге терең өңдеуге маманданған «KazFoodProducts» ЖШС компаниялар тобына кіреді. Бұл кәсіпорын қауымдастырылған кәсіпорын ретінде қарастырылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес Топ өзінің үлесін бастапқы құнынан жоғары жылдық 8% мөлшерінде сыйлықақымен сатып алған күннен бастап 5 жылдан ерте емес мерзімде сатуға құқылы.

Kazakhstan Growth Fund L.P.

Kazakhstan Growth Fund L. P. жалпы нысаналы көлемі 80,8 млн АҚШ доллары сомасымен құрылды. Қор шеңберіндегі Топтың инвестициялық міндеттемелері 40 млн АҚШ долларын құрайды, қордағы Топтың үлесі 49.5%. Қордың активтерін басқаруды СЕЕСАТ Capital халықаралық инвестициялық компаниясы жүзеге асырады. Бұл тікелей инвестициялар қоры қауымдастырылған кәсіпорын ретінде қарастырылады. Қор тамақ өнеркәсібі, тау-кен өнеркәсібі жабдықтары, металлургия, ағаш өңдеу және т.б. сияқты негізгі салаларға инвестициялауға бағытталған. Келісімге қол қойылған сәттен бастап Қор 7 жобаға инвестиция салды, оның 6-ы қазақстандық компанияларға тиесілі. Есепті күнгі жағдай бойынша қор белсенді инвестициялық қызметті аяқтады және инвестициялар объектілерінен сәтті шығу мүмкіндіктерін іздеу бойынша іс-шараларды жүзеге асырады.

2024 жылы берілген елеулі инвестициялар

Silumin of Qazaqstan

2024 жылдың шілдесінде Топ «Silumin of Qazaqstan» ЖШС жарғылық капиталына ӨӨДТ (өңдеу өнеркәсібін дамыту тұжырымдамасы) бағдарламасы бойынша 4,999,000 мың теңге мөлшерінде үлес қосты, осылайша 49% мөлшерінде үлесті сатып алды. «Silumin of Qazaqstan» ЖШС негізгі қызметі биметалдық және алюминий радиаторларын өндіру болып табылады. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады. Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес Топ өзінің үлесін бастапқы құнынан жоғары жылдық 8% мөлшерінде сыйлықақымен сатып алған күннен бастап 7 жылдан ерте емес сатуға құқылы.

Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлестері.

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға қомақты инвестициялары бойынша (әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша Топ активтерінің жиынтығынан 1% - дан асатын) осы кәсіпорындардың меншікті қаржылық есептілігінде ұсынылғандай жалпыланған қаржылық ақпарат берілген:

мың теңге	«Астана Газ ҚМГ» АҚ	«Baikonyr Solar» ЖШС	«КТК Service» ЖШС	Unicorn Feed ЖК
Қатысу үлесі (пайызбен)	50.00%	49.00%	49.00%	34.73%
Түрі	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы
Тіркелген елі	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы
Қызметті жүзеге асыру орны				
2024 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (аудиттелмеген)				
Ұзақ мерзімді активтер	223,741,480	19,995,544	4,336,053	4,147,440
Ағымдағы активтер	22,508,326	2,514,194	4,413,037	3,468,800
- оның ішінде ақша қаражаты және оның баламалары	15,545,302	1,315,272	3,120	2,166,274
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(161,912,687)	(12,496,953)	(1,065,620)	(2,272,061)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(153,884,371)	(10,770,881)	(959,804)	(803,880)
Ағымдағы міндеттемелер	(30,401,043)	(1,291,279)	(8,523,445)	(1,773,293)
Таза активтер	53,936,076	8,721,506	(839,975)	3,570,886
2024 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айда (аудиттелмеген):				
Түсім	25,106,257	3,597,113	1,466,767	-
Таза пайда/(таза шығын)	2,609,212	929,818	(820,262)	(141,709)
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	2,609,212	929,818	(820,262)	(141,709)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	Аудиттелген	Аудиттелген	Аудиттелмеген	Аудиттелмеген
Ұзақ мерзімді активтер	233,077,511	20,864,887	4,583,978	1,259,769
Ағымдағы активтер	16,049,103	1,830,495	2,981,947	6,286,109
- оның ішінде ақша қаражаты және оның баламалары	11,993,099	1,362,774	82,110	4,595,762
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(167,312,977)	(13,108,901)	(821,499)	(2,316,776)
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(160,352,447)	(11,382,829)	(743,848)	-
Ағымдағы міндеттемелер	(30,396,773)	(1,433,094)	(7,017,741)	(1,350,923)
Таза активтер	51,416,864	8,153,387	(273,315)	3,878,179
2023 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған он екі айда				
Түсім	33,607,014	3,937,572	7,923,444	-
Таза пайда/(таза шығын)	2,438,952	361,697	(1,172,966)	(146,950)
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	2,438,952	361,697	(1,172,966)	(146,950)

мың теңге	CITIC KAZYNA Investment Fund I L.P.	«EMC Agro» ЖШС	Kazakhstan Growth Fund L.P.
Қатысу үлесі (пайызбен)	49.90%	24.47%	49.50%
Түрі	Қауымдасқан кәсіпорын	Қауымдасқан кәсіпорын	Қауымдасқан кәсіпорын
Тіркелген елі	Кайман аралдары	Қазақстан Республикасы	Нидерланды
Қызметті жүзеге асыру орны	Қытай / Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы
2024 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (аудиттелмеген)			
Ұзақ мерзімді активтер	16,698,535	28,524,379	6,496,116
Ағымдағы активтер	17,296,639	4,030,325	1,075,401
- оның ішінде ақша қаражаты және оның баламалары	83,641	327,639	249,581
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	-	(10,110,094)	-
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	(9,451,136)	-
Ағымдағы міндеттемелер	(82,850)	(3,695,493)	(18,955)
Таза активтер	33,912,324	18,749,117	7,552,562
2024 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айда (аудиттелмеген):			
Түсім	13,346	9,611,205	7
Таза пайда/(таза шығын)	(58,770)	316,847	(27,825)
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	(58,770)	316,847	(27,825)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	Аудиттелген	Аудиттелген	Аудиттелген
Ұзақ мерзімді активтер	31,089,464	25,713,452	7,111,388
Ағымдағы активтер	1,357,879	8,358,911	639,490
- оның ішінде ақша қаражаты және оның баламалары	894,505	2,886,627	149,136
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(930,804)	(10,289,539)	-
- оның ішінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	(4,464,035)	-
Ағымдағы міндеттемелер	-	(5,357,184)	(43,959)
Таза активтер	31,516,539	18,425,640	7,706,919
2023 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған он екі айда			
Түсім	(15,795)	12,454,870	42
Таза пайда/(таза шығын)	(53,749)	609,182	(41,457)
Кезең ішіндегі жалпы жиынтық табыс/(залал)	(53,749)	609,182	(41,457)

Үлестік қаржы активтері-өзгелері

Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.

2017 жылғы ақпанда Top пен Verno pe Eurasia GP Limited (бұдан әрі - «Бас серіктес») Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. (бұдан әрі - «KIF») қатысты жауапкершілігі шектеулі серіктестік туралы келісімге (бұдан әрі - «LPA Келісімі») қол қойды.

LPA келісімінің шарттарына сәйкес KIF инвестициялары бойынша міндеттемелер сомасы былайша бөлінді:

- «Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамы (100 миллион доллар) – қатысу үлесі 95.24%;
- Verno pe Eurasia GP (5 миллион доллар) – қатысу үлесі 4.76%.

KIF құрудың негізгі мақсаты-негізгі қызметі мақсатты аумақта орналасқан инфрақұрылымдық жобаларды дамытумен байланысты заңды құрылымдардың акционерлік капиталына инвестициялар. KIF қызметін жүзеге асырудың негізгі орны Қазақстан, мекеменің елі – Нидерланды болып табылады.

Top KIF-тегі 95.24% үлесті иеленгеніне қарамастан, LPA келісіміне сәйкес шектеулі серіктес бола отырып, KIF инвестициялық қызметі бойынша шешім қабылдауға қатыспайды.

KIF басқарушы компаниясы LPA келісіміне сәйкес инвестициялық саясатпен реттелетін инвестициялық қызмет бойынша шешім қабылдайтын бас серіктес болып табылады. Бас серіктес капитал инвестицияланатын активтерді таңдау еркіндігіне ие және KIF операциялық қызметіне және инвестициялар объектісінің капиталына, соның ішінде бюджеттер мен негізгі басқару персоналының сыйақыларына қатысты негізгі шешімдер қабылдайды.

LPA келісіміне сәйкес Top KIF инвестициялық объектісі мен қызметіне қатысты мүдделерді қорғау мақсатында Қор менеджерін, бас серіктесті қайта тағайындауға құқылы. Осы LPA келісімінің шеңберінде Бас серіктесті қайта тағайындау кезінде белгілі бір шарттар бар, мысалы:

- инвестициялар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасының 2% - на тең ақшалай айыппұлдар;
- алдыңғы бас серіктестің құқықтары мен міндеттерін сатып алуға дайын жаңа бас серіктесті табу.

Бұл жағдайлар Бас серіктесті қайта тағайындау процесін едәуір қиындатады.

Жоғарыда айтылғандарға сәйкес, ХҚЕС (IFRS) 10 «Шоғырландырылған қаржылық есептілік» талаптарына сәйкес, Top 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KIF-ті бақылауды жүзеге асырмайды.

KIF-тің негізгі инвестициялары «Алматы халықаралық әуежайы» АҚ және «ЦАЭК» АҚ болып табылады, олар бойынша ақпарат төменде көрсетілген.

«Алматы халықаралық әуежайы» АҚ

KIF Қазақстанның ең ірі қаласы Алматыдағы жалғыз әуежай «Алматы халықаралық әуежайы» АҚ (бұдан әрі – «Алматы әуежайы») (2023 жыл: 15%) акцияларының 15% иелік етеді. Қалған 85% TAV Airports компаниясына тиесілі.

Инвестициялық шарт шеңберінде «пут» опционы көзделген, оған сәйкес KIF өз үлесін сатып алған күннен бастап 5 жылдан ерте емес сатуға құқылы, бұл ретте TAV Airports опционды орындау жөніндегі мәмілені жүзеге асыру үшін жеткілікті қаржылық қамтамасыз етуге ие.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Алматы әуежайына инвестицияның әділ құны 2023 жылғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 2,776,809 мың теңгеге ұлғайды.

«ЦАЭК» АҚ

KIF ЦАЭК АҚ акцияларының 4.02% иелік етеді (2023 жыл: 4.02%). «ЦАЭК» АҚ негізгі қызметі Павлодар, Петропавл, Астана қалаларында және Ақмола облысында электр және жылу энергиясын өндіру, беру, бөлу және өткізу болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестицияның әділ құны қаржыландырудың бекітілген шарттарына сәйкес «ЦАЭК» АҚ тарапынан міндеттемелерді өтеу мүмкін связистігіне байланысты 12,689,823 мың теңгеге құнсызданған.

Міндеттемелерді өтеу мүмкін еместігі көбінесе 2022 жылғы наурызда «СевКазЭнерго» АҚ-да және 2022 жылғы қарашада Екібастұз қаласындағы ЖЭО-да болған авариялардың салдарын жоюға байланысты күтпеген капитал салымдарының өсуімен түсіндіріледі.

2023 жылғы 20 қаңтарда «ЦАТЭК» АҚ акцияларын сатып алу-сату шартына сәйкес Топтың 1.45% мөлшеріндегі тікелей үлесін 3,146,173 мың теңгеге сатып алды

2024 жылғы 4 шілдеде KIF «Астана» халықаралық төрелік орталығына (бұдан әрі – ХТО) 58,231,930 мың АҚШ доллары мөлшерінде берешекті өндіріп алуға өтініш жолдады. 2024 жылғы шілдеде Қазақстан Республикасының экономикасын жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссия «ОАЭК» АҚ мен «ОАЭК» АҚ-ның KIF алдындағы опциондық міндеттемелерін тиісінше орындамау туралы мәселені қарады. 2024 жылғы 5 қарашада Тараптар арасындағы мәселені өзара реттеу мақсатында ХТО-да төрелік талқылады 2025 жылғы 28 ақпанға дейінгі мерзіммен тоқтата тұру жарияланды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KIF «ЦАЭК» АҚ мен оның «ОАЭК» АҚ бас компаниясын «ЦАТЭК» АҚ тарапынан қаржыландыру шарттарын орындау мүмкін связистігіне байланысты дефолт оқиғасының басталғаны туралы хабардар етті. 2023 жылғы 27 наурыздағы реттеу туралы келісімге Қосымша келісім шеңберінде мерзімі өткен берешек мөлшері 15,431,117 мың теңгені құрайды.

Нәтижесінде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестицияның әділ құны 8,691,865 мың теңгеге 0 теңгеге дейін құнсызданған.

Quest Ventures Asia Fund II L.P.

Стратегиялық бағытты орындау шеңберінде 2020 жылғы 6 наурызда Топ жалпы нысаналы көлемі 32,5 млн АҚШ долларын құрайтын Quest Ventures Asia Fund II L. P. Сингапур венчурлік қорына (бұдан әрі – «Quest Ventures») қатысу туралы келісімге (бұдан әрі – «LPA келісімі») қол қойды. Топтың Quest Ventures-тегі инвестициялық міндеттемелері 10 миллион АҚШ долларын құрайды.

Quest Ventures салалық мандаты - экономиканың барлық салаларындағы технологиялық стартаптар, өздерінің бизнес-жобаларын халықаралық нарықтарға масштабтауға қабілетті. Бірлесіп құрылған Қор Қазақстанның, Орталық және Оңтүстік-Шығыс Азияның перспективалы стартап-жобаларын қаржыландырады.

Келісімге қол қойылған сәттен бастап Quest Ventures жалпы сомасы 2,5 млн АҚШ долларын құрайтын 32 қазақстандық стартап-жобаға инвестиция салды (негізгі қор және акселерациялық бағдарлама шеңберінде). Қазіргі уақытта Quest Ventures одан әрі қаржыландыру мақсатында қазақстандық стартап-жобаларды қарауды жалғастыруда.

Топ Quest Ventures-тегі 30.7% үлесті иеленгеніне қарамастан, LPA келісіміне сәйкес шектеулі серіктес бола отырып, Quest Ventures инвестициялық қызметі бойынша шешім қабылдауға қатыспайды.

Quest Ventures басқарушы компаниясы LPA келісіміне сәйкес инвестициялық саясатпен реттелетін инвестициялық қызмет бойынша шешім қабылдайтын бас серіктес болып табылады. Бас серіктес капитал инвестицияланатын активтерді таңдау еркіндігіне ие және Quest Ventures операциялық қызметіне және инвестициялар объектісінің капиталына, соның ішінде бюджеттер мен негізгі басқару персоналының сыйақыларына қатысты негізгі шешімдер қабылдайды.

Жоғарыда айтылғандарға сәйкес, ХҚЕС (IAS) 28 «Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» талаптарына сәйкес, Топ айтарлықтай ықпалы жоқ және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Quest Ventures Asia Fund II L.P. қауымдастырылған кәсіпорн ретінде танымайды.

Қарыз қаржы активтері

«Ak Zhaiyk Capital» ЖШС (қарыз)

Қазақстан Республикасында тікелей инвестициялар нарығын дамыту мақсатында және «Baiterek Venture Fund» АҚ (бұдан әрі - «BVF») табысты тәжірибесін ескере отырып, «Baiterek Investment Fund» (бұдан әрі - «BIF») жаңа тікелей инвестициялар қоры құрылды. BIF басқаруды BVF классикалық басқарушы компания ретінде жүзеге асырады. BIF заңды тұлға құрмай консорциум (қарапайым серіктестік) нысанында ұйымдастырылған. Бұл құрылым BIF инвесторы болып табылатын компания мен BVF басқарушы BIF компаниясы арасында тиімді өзара әрекеттесуге мүмкіндік береді. 2024 жылғы 9 желтоқсандағы №2 тікелей инвестициялар қорын құру туралы қол қойылған консорциалдық келісімге сәйкес BIF мөлшері 55 млрд. теңгені құрайды. Компанияның және BVF-тің BIF-ке қатысу үлесі BIF мөлшерінің сәйкесінше 99% және 1% құрайды, ал BIF-тің өмір қызмет мерзімі келісім жасалған күннен бастап 15 жылды құрайды.

2024 жылғы 19 желтоқсанда BIF құрылған Консорциум шеңберінде алғашқы жобаны қаржыландырды - «Ak Zhaiyk Capital» ЖШС агроөнеркәсіптік кәсіпорнын дамыту» - жалпы сомасы 28 млрд.теңгеге (компанияның үлесі 99% - 27,72 млрд. теңге және BVF үлесі - 280 млн. теңге) 15.50% мөлшерлемесімен 2 жыл мерзімге қарыз берілді. Топ осы қарыз бойынша ақша ағындары негізгі борыш пен төленбеген негізгі борышқа есептелген сыйақыны төлеуді ғана білдірмейтінін анықтады. Осылайша, берілген несие SPPI өлшемшартына сәйкес келмейді және оны Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалайды. «Ak Zhaiyk Capital» ЖШС холдингтік компания болып табылады және өсімдік шаруашылығы (дәнді, бұршақ және майлы ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру) бойынша активтерді біріктіреді.

Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын өзге де борыштық қаржы активтері жылдық 8% - дан 15.25% - ға дейінгі номиналды мөлшерлемелері бар клиенттерге берілген қарыздармен ұсынылған. Топ осы қарыздық қаржы құралдары бойынша ақша ағындары тек негізгі қарыздың төлемдері мен төленбеген негізгі қарыздың есептелген сыйақысы ғана емес екенін анықтады. Осылайша, бұл қаржы құралдары SPPI өлшемшартына сәйкес келмейді және Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады. Борыштық қаржы құралдарының әділ құны жылдық 13.70% - дан 18.42% - ға дейінгі нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып айқындалды (2023 жылы: жылдық 14.01% - дан 26.67% - ға дейін).

Клиенттерге берілген қарыздар бойынша бастапқы тану күніне нарықтық пайыздық мөлшерлемені айқындауға арналған жорамалдар 12-ескертпеде ашылған.

Осы активтердің әділ құнын бағалау қолданылған бағалау әдістері үшін бастапқы деректер негізінде әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылды. Осы активтердің әділ құнын бағалау кезінде қолданылған бағалау әдістері мен елеулі бақыланбайтын бастапқы деректердің сипаттамасы 25-ескертпеде келтірілген.

Өндеу өнеркәсібін дамыту тұжырымдамасы (ӨӨДТ)

Қазақстан Республикасының 2023-2029 жылдарға арналған ӨӨДТ Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарының қойылған міндеттерін орындау мақсатында әзірленді. Өнеркәсіп секторларында мамандандырылған факторлар мен нарықтық жағдайлар жасау жөніндегі міндеттерді шешу үшін өндеуші өнеркәсіп өндірушілерін мемлекеттік ынталандыру шараларының құралдарын, оның ішінде бәсекеге қабілеттілікті арттыру туралы келісім шеңберінде пакеттік шешімдерді кеңейту көзделген.

Шағын және орта бизнестің өсуі мен дамуы үшін мүмкіндіктерді кеңейту жөніндегі міндеттерді практикалық іске асыру мемлекеттік ынталандыру бағдарламалары мен шараларының атаулылығын кеңейту және арттыру арқылы бизнесті қаржыландыруға қолжетімділікті арттыруға бағытталған шаралар арқылы жүзеге асырылатын болады. Осы тұжырымдаманы іске асыру мақсатында серіктестер жаңа инвестициялық саясат пен серіктестік туралы келісімді бекітті, онда жауапкершілігі шектеулі серіктес 20,000,000 мың теңге мөлшерінде инвестициялаудың жиынтық сомасын жүзеге асыруға тиіс және жауапкершілігі шектеулі серіктестің жарнаны жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесінің үлесі 100% - ға тең.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін Топтың жарғылық капиталы 35,000,000 мың теңгеге ұлғайтылды (17(а) ескертпе).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялар объектілерінің жарғылық капиталдарына инвестициялар ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін берілген номиналды құны 10,874,900 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 6,165,000 мың теңге) инвестицияларды қамтыды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы инвестициялардың әділ құны 7,227,777 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 6,165,000 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын қарыздарға номиналды құны 16,200,000 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 7,500,000 мың теңге) және ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін берілген жылдық 8% пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар кірді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қарыздардың әділ құны 14,782,528 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 8,802,395 мың теңге).

2024 жыл ішінде ӨӨДТ бағдарламасы бойынша «Востокмашзавод» ЖШС, «Sleipnir Technologies» ЖШС, «CA International» ЖШС және «Silumin of Qazaqstan» ЖШС сомасы 14,409,900 мың теңге (2023 жыл ішінде: «Қазполиграф» ЖШС, «Talas Investment Company» ЖШС, «Alit Holding» ЖШС, «КаспиМұнайКапитал», «Қазақстан ыстық мырыштау зауыты» ЖШС және «Қазақстан құбыр жүйелері» ЖШС сомасы 13,665,000 мың теңге) ақшалай қаражат берілді.

12 Клиенттерге берілген қарыздар

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар	20,431,865	16,716,223
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(853,928)	(724,245)
Барлығы	19,577,937	15,991,978
РОСІ-активтер		
«Green Capital Kazakhstan» ЖШС	3,972,319	-
Барлығы РОСІ-активтер	3,972,319	-
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздардың жиыны	23,550,256	15,991,978

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топта клиенттерге берілген қарыздар бойынша өтелмеген қалдықтар болған жоқ, олар меншікті капиталдың 10% - дан асады (2023 жылғы 31 желтоқсан: клиенттерге берілген қарыздар бойынша өтелмеген қалдықтар болған жоқ, олар меншікті капиталдың 10% - дан асады).

2024 жыл ішінде Топ клиенттерге жылдық 8% - дан 16% - ға дейінгі сыйақы мөлшерлемелерімен және 2029-2032 жылдары өтеу мерзімімен 10,648,972 мың теңге мөлшерінде қарыз берді. Бастапқы тану кезінде бұл қарыздар жылдық 13.68% - дан 16.95% - ға дейінгі дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін пайдалана отырып, қарыздар бойынша шарттық ақша ағындарын дисконттау жолымен есептелген әділ құн бойынша танылды. Топ бастапқы тану кезінде 2,480,343 мың теңге мөлшерінде дисконт түріндегі залалды және 502,973 мың теңге мөлшерінде мемлекеттік субсидияны пайдаланудан түскен табысты мойындады (15-ескертпе). Номиналды құны 4,100,000 мың теңге және жылдық 10.75% пайыздық мөлшерлеменен «Green Capital Kazakhstan» ЖШС берген қарыз бойынша 502,973 мың теңге мөлшеріндегі табыс танылды. Қарыз «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» бағдарламасы негізінде әзірленген агроөнеркәсіптік кешеннің (АӨК) инвестициялық жобаларын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасының шарттарына сәйкес берілді. Бұл қарыз бастапқы тану кезінде 14.25% дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін қолдана отырып, әділ құн бойынша көрсетілді.

2023 жыл ішінде Топ клиенттерге жылдық 8% - дан 12.06% - ға дейінгі сыйақы мөлшерлемелерімен және 2024-2030 жылдары өтеу мерзімімен 12,937,000 мың теңге мөлшерінде қарыз берді. Бастапқы тану кезінде бұл қарыздар жылдық 12.95% - дан 16.15% - ға дейінгі дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін пайдалана отырып, қарыздар бойынша шарттық ақша ағындарын дисконттау жолымен есептелген әділ құн бойынша танылды. Топ бастапқы тану кезінде 2,054,791 мың теңге мөлшерінде дисконт түріндегі залалды және 232,349 мың теңге мөлшерінде мемлекеттік субсидияны пайдаланудан түскен табысты мойындады (15-ескертпе). «Altai Mai» ЖШС берген қарыз бойынша номиналды құны 4,000,000 мың теңге және жылдық 10.8% пайыздық мөлшерлеменен 232,349 мың теңге мөлшеріндегі табыс танылды. Қарыз «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» бағдарламасы негізінде әзірленген агроөнеркәсіптік кешеннің (АӨК) инвестициялық жобаларын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасының шарттарына сәйкес берілді. Бұл қарыз бастапқы тану кезінде 13.66% дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін қолдана отырып, әділ құн бойынша көрсетілді.

Топ берілген қарыздарды бастапқы тану күніндегі нарықтық пайыздық мөлшерлемені анықтау үшін келесі болжамдарды қолданды:

- тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемелер Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі шығарған ұзақ мерзімді облигациялардың кірістілігі негізінде айқындалды;
- кредиттік тәуекел үшін тиісті саланың сыйлықақысы.

Төмендегі кестелерде клиенттерге берілген заемдар бойынша кезеңнің басында және соңында күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген:

	2024 ж.		
	Кредиттік-құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар		
мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1-кезең)	Күтілетін кредиттік залалдар (2-кезең)	Барлығы
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	313,465	410,780	724,245
1-кезеңге ауыстыру	26,608	(26,608)	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	86,695	42,988	129,683
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	426,768	427,160	853,928

	2023 ж.		
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар (1-кезең)	Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар (2- кезең)	Барлығы
мың теңге			
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	170,773	-	170,773
2-кезеңге ауыстыру	(80,284)	80,284	-
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	222,976	330,496	553,472
Есепті кезеңнің соңындағы сальдо	313,465	410,780	724,245

Осы кредиттер бойынша қамтамасыз ету ретінде жер учаскелері ұсынылды, жылжымайтын мүлік немесе осы кредиттер BB+ - тен B+ - ке дейінгі кредиттік рейтингі бар сақтандыру ұйымдарымен сақтандырылды.

2024 жыл ішінде қаржылық жағдайдың жақсаруына байланысты қарыздардың баланстық құны 444,449 мың теңгеге бір қарыз алушы кредиттік тәуекелдің 2-кезеңінен 1-кезеңіне ауыстырылды, бұл күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің одан әрі 105,045 мың теңгеге төмендеуіне әкеп соқтырды.

2023 жыл ішінде қаржылық жағдайдың нашарлауына байланысты қарыздардың жалпы баланстық құны 1,885,461 болатын екі қарыз алушы кредиттік тәуекелдің 1-кезеңінен 2-кезеңіне ауыстырылды, бұл күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін одан әрі 330,496 мың теңгеге ұлғайтуға алып келді.

Өңдеу өнеркәсібін дамыту тұжырымдамасы (ӨӨДТ)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қарыздар ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін берілген номиналды құны 5,355,000 мың теңге және жылдық 8% пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздарды қамтыды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қарыздар ӨӨДТ бағдарламасын іске асыру үшін берілген номиналды құны 6,375,000 мың теңге және жылдық 8% пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздарды қамтыды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қарыздардың амортизацияланған құны 4,414,044 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 4,708,130 мың теңге).

2024 жыл ішінде ӨӨДТ бағдарламасы бойынша CA-International ЖШС 780,000 мың теңге сомасына (2023 жыл ішінде: «Қазақстандық ыстық мырыштау зауыты» ЖШС, «Қазақстандық құбыр жүйелері» ЖШС және «Vehicles Almaty» ЖШС 6,375,000 мың теңге сомасына) ақша қаражаты берілді.

13 Инвестициялық қаржылық активтер

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық қарыз құралдары	42,334,142	430,751
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін инвестициялық қарыз құралдары	5,468,996	8,192,773
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық қарыз құралдары	51,227	73,072
Инвестициялық қаржы активтерінің жиыны	47,854,365	8,696,596

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері		
«Қазақстан даму банкі» АҚ	18,589,319	-
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ	7,903,984	-
«ҚазМұнайГаз» ҰК « АҚ	7,712,546	-
«Теңізшевройл» ЖШС	7,654,626	-
ҚР ҚАРЖЫМИН	473,667	430,751
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерінің барлығы	42,334,142	430,751

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша басқа жиынтық табыс арқылы ескерілетін инвестициялық қарыз құралдары кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы активтер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв 181,659 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсан: резерв елеулі емес және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген).

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері		
«Home Credit Bank» АҚ	2,162,168	2,150,155
ҚР ҚАРЖЫМИН	-	2,217,821
ЕАДБ	-	1,009,685
Барлығы	2,162,168	5,377,661
РОСІ-активтер		
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	3,306,828	2,815,112
Барлығы РОСІ-активтер	3,306,828	2,815,112
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерінің барлығы	5,468,996	8,192,773

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша ескерілетін инвестициялық қарыз құралдары бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған құралдарға қатысты «First Heartland Jusan Bank» АҚ облигацияларын қоспағанда, кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы активтер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв елеулі емес және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялық қарыз құралдары 2032 жылға дейінгі өтеу мерзімі және 0.01% номиналды мөлшерлемесі бар корпоративтік облигациялармен ұсынылды.

14 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған 40,150,736 мың теңге мөлшеріндегі борыштық бағалы қағаздар (2023 жылғы 31 желтоқсан: 40,150,736 мың теңге) талап етілгенге дейін өтеу мерзімі бар және жылдық 0.01% купондық сыйақысы бар белгіленбеген облигациялармен ұсынылған. Облигациялардың жалпы айналым мерзімі-15 жыл. Тартылған ақшалай қаражат «АстанаГаз ҚМГ» АҚ қатысу үлесінің 50% сатып алуға бағытталды (11-ескертпе).

Жұмыспен қамтудың 2020-2021 жылдарға арналған Жол картасы шеңберінде Топтың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 29 маусымдағы шешімімен (№10/21 хаттама) жалпы сомасы 33,700,000 мың теңгеге екі траншпен облигациялар шығару шарттары бекітілді. 2021 жылғы 27 қазанда «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ мен Топ арасында қазақстандық қор биржасында айналыс мерзімі 10 жыл және жылдық 7.1% белгіленген сыйақы мөлшерлемесімен 12,800,000 мың теңге сомасына бірінші транш шеңберінде Топтың облигацияларын сатып алу-сату бойынша мәміле жүзеге асырылды. Осы міндеттемелер бойынша тиімді мөлшерлеме жылдық 11.76% құрады. Шығарылған облигациялар бойынша міндеттемелердің баланстық құны 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 10,255,207 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 10,005,236 мың теңге).

15 Мемлекеттік субсидиялар

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Жыл басындағы қалдық	1,888,569	2,344,860
Мемлекеттік субсидияны пайдалану	(502,973)	(945,041)
Мемлекеттік субсидия бойынша міндеттемені ұлғайту	-	712,692
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы	(192,385)	(223,942)
Жыл соңындағы қалдық	1,193,211	1,888,569

Топ «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру мақсатында облигациялар шығару арқылы берілген пайда сомасын мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттеме ретінде көрсетті (14-ескертпе). Топ қарыздар бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесін белгілеу арқылы түпкілікті қарыз алушылар алдында пайданы бөлу жөніндегі міндеттемені көтереді.

2024 жыл ішінде Топ «Green Capital Kazakhstan» ЖШС қаржыландыру бойынша 502,673 мың теңге сомасына мемлекеттік субсидияны пайдалануды көрсетті.

2023 жыл ішінде Топ «Прима Кус» ЖШС қаржыландыру бойынша 712,692 мың теңге сомасына мемлекеттік субсидияны пайдалануды көрсетті, бірақ кейіннен осы инвестициядан мерзімінен бұрын шығуына байланысты сол сомаға мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелерді ұлғайтты.

16 Басқа міндеттемелер

	2024 ж. мың теңге	2023 ж. мың теңге
Кредиторларға берешек	784,531	741,200
Қызметкерлерге төлемдер бойынша міндеттемелер	325,033	251,285
Басқа да салықтар мен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер	30,280	105,783
Басқа міндеттемелер	52,950	55,636
Барлығы	1,192,794	1,153,904

17 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған капитал

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталға 55,000,000 жай акциялар кіреді (2023 жылғы 31 желтоқсан: 55,000,000). Шығарылған және төленген акционерлік капитал 53,635,003 жай акциялардан тұрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 53,585,003).

Бас компания 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең ішінде Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 29 тамыздағы шешіміне (№10/24 хаттама) сәйкес жалпы құны 50,000,000 мың теңге болатын 50,000 қарапайым акцияны орналастырды. Бір акцияның номиналды құны 1,000,000 теңгені құрады.

Бас компания 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезең ішінде Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 23 ақпандағы шешіміне (№02/23 хаттама) сәйкес жалпы құны 35,000,000 мың теңге болатын 35,000 қарапайым акцияны орналастырды. Бір акцияның номиналды құны 1,000,000 теңгені құрады.

Акционерлік капиталдың өзгеру тарихы:

2022 жылы номиналды құны 5,000,000,000 теңге болатын 1 қарапайым акция орналастырылды.

2021 жылы еншілес кәсіпорындардың акцияларын сатып алумен байланысты номиналды құны 19,269,423,000 теңге және тиісінше 1,052,307,000 теңге болатын 2 қарапайым акцияны орналастыру туралы шешім қабылданды.

2014 жылы номиналды құны 40,000 теңге болатын 500,000 қарапайым акция орналастырылды.

2013 жылы номиналды құны 40,000 теңге болатын 10,000 қарапайым акция орналастырылды.

2009 жылы Бас компания номиналды құны 1,000 теңге болатын 52,040,000 қарапайым акцияны, сондай-ақ номиналды құны 15,000 теңге болатын 1,000,000 қарапайым акцияны орналастырды.

Қарапайым акциялардың иелері жарияланған кезде дивидендтер алуға құқылы, сонымен қатар бас компания акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында бір акцияға бір дауыс беруге құқылы.

(б) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің Бас компанияның резервтерін бөлу құқығы ХҚЕС стандарттарына сәйкес дайындалған қаржылық есептілікте көрсетілген бөлінбеген пайда мөлшерімен немесе жинақталған шығын болған жағдайда, егер таза кірісті бөлу Бас компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе төлем қабілетсіздігіне әкеп соқпаса немесе меншікті капитал мөлшері Бас компания бөлу нәтижесінде теріс болып қалса, ағымдағы жылдағы таза пайда сомасымен шектеледі. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есепті күндегі жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 67,676,399 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 68,198,199 мың теңге).

2024 жыл ішінде 2,676,035 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді, бұл бір акцияға 49.94 теңгені құрады (2023 жылы: 1,775,718 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жарияланды және төленді, бұл бір акцияға 33.14 теңгені құрады).

(в) Қарапайым акциялардың баланстық құны

Қазақстандық қор биржасындағы листинг қағидаларына сәйкес Топ қарапайым акциялардың баланстық құнын ашады:

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың. теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Қарапайым акциялардың баланстық құны	4.91	3.98

2024 жылғы 31 желтоқсандағы қарапайым акцияның баланстық құнын есептеу Топ үшінші тараптарға өткізе алмайтын материалдық емес активтер сомасына азайтылған шоғырландырылған капитал сомасы ретінде айналыстағы қарапайым акциялар санына 53,635,003 (2023 жылғы 31 желтоқсан: 213,373,693 мың теңге) бөлінген 263,502,801 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 213,373,693 мың теңге) сомасында жүргізіледі: 53,585,003 акция).

18 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

Тәуекелдерді басқару Топ қызметінің негізі және Топтың операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Топ өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады.

(a) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Топтың тәуекелдерді басқару саясаты Топ ұшырайтын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың өзгеруін және пайда болған үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды мониторингтеу және енгізу үшін жауапты болады, сондай-ақ Топтың тәуекелдердің белгіленген шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдер қызметі басшысының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Басқарма төрағасына және жанама түрде Директорлар кеңесіне есеп береді.

Сыртқы және ішкі қауіп факторлары Топ ішінде анықталады және басқарылады.

(b) Нарықтық тәуекел.

Нарықтық тәуекел-бұл нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті нарықтық тәуекелге ұшыраудың қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, қолайлы параметрлер шеңберінен шықпауын басқару және бақылау болып табылады.

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі-бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Топқа нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен ақша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ олар оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелер күтпеген жағдайда шығындарға әкелуі мүмкін.

Келесі кесте 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелерді көрсетеді.

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Осы сыйақы мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге шамамен кірістілікті көрсетеді.

	2024 ж.		2023 ж.	
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
	Теңге	АҚШ доллары	Теңге	АҚШ доллары
Пайыздық активтер				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	14.85	1.43	14.26	0.72
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша:				
- қарыз құралдары	16.65	-	15.66	-
Клиенттерге берілген қарыздар	14.66	-	14.75	-
Инвестициялық қаржылық активтер	6.54	4.49	7.58	4.3
Пайыздық міндеттемелер				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	8.10	-	11.8	-

Пайыздық мөлшерлемелердің (2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар және пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе төмендету бағытында 100 базистік пунктке кірістілік қисықтарының параллель ығысуының жеңілдетілген сценарийі негізінде жасалған) өзгеруіне байланысты әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне таза пайда немесе залал мен капиталдың сезімталдығын талдау келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына 100 базистік тармаққа параллель жылжу	1,093,302	44,176
Мөлшерлемелерді азайту жағына 100 базистік тармаққа параллель жылжу	(1,158,270)	(53,291)

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел-бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру қаупі. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ доллары	Еуро	Теңге	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2,812,834	2	36,115,264	38,928,100
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша:				
- қарыз құралдары	-	-	53,421,151	53,421,151
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	23,550,256	23,550,256
Инвестициялық қаржылық активтер	42,334,142	-	5,520,223	47,854,365
Өзге қаржы активтері	-	-	3,898	3,898
Барлық қаржылық активтер	45,146,976	2	118,610,792	163,757,770
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(50,405,943)	(50,405,943)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(52,746)	(52,746)
Барлық қаржылық міндеттемелер	-	-	(50,458,689)	(50,458,689)
Таза позиция	45,146,976	2	68,152,103	113,299,081

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ доллары	Еуро	Теңге	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	12,349,659	45	56,603,602	68,953,306
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша:				
- қарыз құралдары	-	-	20,131,729	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	15,991,978	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	2,648,571	-	6,048,025	8,696,596
Өзге қаржы активтері	-	-	5,130	5,130
Барлық қаржылық активтер	14,998,230	45	98,780,464	113,778,739
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(50,155,972)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(10,396)	(10,396)
Барлық қаржылық міндеттемелер	-	-	(50,166,368)	(50,166,368)
Таза позиция	14,998,230	45	48,614,096	63,612,371

Теңге бағамының төмендеуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларына қатысты бұдан әрі сипатталған меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың ұлғаюына әкеп соқтырады (теңге бағамының өсуі – меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың азаюы):

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсуі	7,223,516	2,399,717

Бұл талдау салықтарды шегергенде жүргізілді және Топтың көзқарасы бойынша есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

(в) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері дегеніміз - мұндай өзгерістер белгілі бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторларға немесе нарықтағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторларға байланысты болған-болмағанына қарамастан, бұл нарықтық бағаның (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің әсерінен туындаған өзгерістерден басқа) өзгеруі нәтижесінде әділ құнның ауытқуы немесе қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындарының тәуекелдері. Басқа баға тәуекелдері Топтың тікелей инвестициялар қорларына салған инвестицияларына байланысты пайда болады, олардың бағасы осындай тікелей инвестициялар қорларының артында тұрған компанияларды бағалауға негізделген.

Топ ұзақ мерзімді перспективада олардың өсуінен пайда алу үшін осындай қаржылық активтерге инвестиция салады. Барлық инвестициялар капиталды жоғалту қаупін тудырады. Барлық жеке капитал қорлары және оларға тиісті инвестициялар аталған инвестициялар жасалатын экономика салаларына тән тәуекелдерге ұшырайды. Сонымен қатар, аталған инвестициялар үшін қалыптасқан нарықтар жоқ, сондықтан олар өтімді емес болып саналады.

Топ негізінен баға тәуекелдерін төмендету мәселелерінде жеке капитал қорларының басшылығына сүйенеді. Жеке капитал қорларының басшылығы инвестициялау туралы шешім қабылдағанға дейін шаруашылық және операциялық мәмілелерді мұқият іріктеу және талдау арқылы аталған тәуекелдерді азайтады және тиісті компаниялардың басшылығымен үнемі байланыста болады. Тоқсанына бір рет Топ жеке капитал қорлары басшылығы қызметінің нәтижелері туралы есеп алады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топқа 2024 жылғы 3 тоқсандағы тікелей инвестициялар қоры басшылығы қызметінің нәтижелері туралы осы есептер қолжетімді.

Меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың түзетілген таза активтерінің шамасына байланысты жеке капитал қорларына салынған инвестициялардың әділ құнының өзгеруіне сезімталдығы туралы ақпарат 25-ескертпеде келтірілген.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел-бұл қарыз алушының немесе Топтың контрагентінің міндеттемелерді орындамауынан туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін инвестициялық комитет құру арқылы басқарады. Инвестициялық саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, олар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы активтерінің құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес. Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2024 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және олардың баламалары	38,928,100	68,953,306
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер	-	-
- қарыз құралдары	53,421,151	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	23,550,256	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	47,854,365	8,696,596
Өзге қаржы активтері	3,898	5,130
Тәуекелдің барлық максималды деңгейі	163,757,770	113,778,739

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде келтірілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды:

- Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынады; немесе
- қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынғанына қарамастан, ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын заңды түрде жарамды өзара есеп айырысу туралы бас келісімнің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылады.

Ұқсас келісімдерге туынды құралдарды клирингтік келісімдер, «РЕПО» мәмілелеріне арналған жаһандық бас келісімдер және бағалы қағаздарды қарызға беру туралы жаһандық бас келісімдер жатады. Ұқсас қаржы құралдарына туынды қаржы құралдары, «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, қарыз алу және бағалы қағаздарды қарызға беру туралы келісімдер жатады. Қарыздар мен депозиттер сияқты қаржы құралдары туралы ақпарат қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген жағдайларды қоспағанда, бұдан әрі кестелерде ашылмайды.

Бұрын аталған своп және туынды қаржы құралдары дилерлерінің халықаралық қауымдастығының (ISDA) өзара есеп айырысу туралы бас келісімдері және осыған ұқсас өзара есеп айырысу туралы бас келісімдер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есеп айырысу өлшемшарттарына сәйкес келмейді. Себебі, олар Топтың немесе оның контрагенттерінің дефолты, төлем қабілетсіздігі немесе банкроттығы жағдайында ғана заңды болып табылатын танылған сомаларды өзара есепке алу құқығын қалыптастырады. Сонымен қатар, Топ пен оның контрагенттері қарызды өзара есеп айырысу арқылы шешуге немесе активті іске асыруға және міндеттемені бір уақытта орындауға ниетті емес.

Бұдан әрі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысанасы болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген:

	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте есептелмеген тиісті сомалар		
мың теңге	Танылған қаржы активтерінің / қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	ан есепте қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржы құралдары (ақшалай емес қамтамасыз етуді қоса алғанда)	Ақшалай қамтамасыз ету (алынған)/ кепілге берілген
Қаржы активтерінің/міндеттемелерінің түрлері					Таза сома
Қаржылық активтер					
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз «кері РЕПО» мәмілелері	32,396,504	-	32,396,504	32,396,504	-

Бұдан әрі кестеде өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер берілген:

	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте есептелмеген тиісті сомалар		
мың теңге	Танылған қаржы активтерінің / қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің толық сомалары	ан есепте қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржы құралдары (ақшалай емес қамтамасыз етуді қоса алғанда)	Ақшалай қамтамасыз ету (алынған)/ кепілге берілген
Қаржы активтерінің/міндеттемелерінің түрлері					Таза сома
Қаржылық активтер					
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз «кері РЕПО» мәмілелері	38,073,443	-	38,073,443	38,073,443	-

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған және жоғарыдағы кестелерде ашылған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мынадай негізде бағаланады:

- «РЕПО» мәмілелерінің, «кері РЕПО» мәмілелерінің, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдердің нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелер – амортизацияланған құн.

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі-бұл Топтың қаржылық міндеттемелерді орындауда қиындықтарға тап болу қаупі, ол бойынша есеп айырысу ақша қаражатын немесе басқа қаржылық активті беру арқылы жүзеге асырылады. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде пайда болады. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкестік және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқарудың негізгі сәті болып табылады. Жүргізілетін операциялардың әртүрлілігіне және соған байланысты белгісіздікке байланысты активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ шығындар қаупін арттырады. Топ өтеу мерзімдері басталған кезде барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаражаттың тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Топ міндеттемелермен байланысты және белсенді нарықта тізімделмеген, сондықтан өтімді емес деп саналатын жеке капитал қорларына инвестиция салады. Топ байланысты міндеттемелерге сәйкес, жеке капитал қорлары міндеттемелерді орындауды талап ете алады, тиісті хабарлама мерзімі орта есеппен 10 күнді құрайды. Мұндай талаптардың мөлшері кез-келген уақытта қолда бар ақша қаражаттары мен олардың баламаларынан асып кетуі мүмкін.

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жаылдан бастап және одан да көп	Барлық түсім/(жұм салым)	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,221,136)	(50,405,943)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(52,746)	-	-	-	(52,746)	(52,746)
Барлық міндеттемелер	(40,203,482)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,273,882)	(50,458,689)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(7,004,784)	-	-	-	(7,004,784)	-

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жаылдан бастап және одан да көп	Барлық түсім/(жұм салым)	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,221,136)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	-	-	-	(10,396)	(10,396)
Барлық міндеттемелер	(40,161,132)	(908,800)	(3,635,200)	(15,526,400)	(60,231,532)	(50,166,368)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(11,159,266)	-	-	-	(11,159,266)	-

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер үшін шартты міндеттеменің ең жоғары сомасы шартты міндеттемені орындау туралы талап түсуі мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін өтеу немесе қалпына келтіру мерзімдері бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелерді талдау келесідей ұсынылуы мүмкін:

	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 және одан да көп жыл	Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
мың теңге								
Туынды емес қаржылық активтер.								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары*	38,928,100	-	-	-	-	-	-	38,928,100
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша:								
-Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	66,868,426	66,868,426
-Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	38,617,149	38,617,149
-Үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	48,108,727	48,108,727
- Қарыз құралдары	183,855	332,895	1,322,040	2,037,790	47,977,348	1,567,223	-	53,421,151
Клиенттерге берілген қарыздар	222,224	711,852	1,355,937	2,798,330	15,367,333	3,094,581	-	23,550,257
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	10,561,820	2,162,168	8,025,821	27,104,556	-	47,854,365
Өзге қаржы активтері	3,898	-	-	-	-	-	-	3,898
Барлық активтер	39,338,077	1,044,747	13,239,797	6,998,288	71,370,502	31,766,360	153,594,302	317,352,073
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	(159,040)	-	(10,096,167)	-	(50,405,943)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	(1,193,219)	-	(1,193,219)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(52,746)	-	-	-	-	-	-	(52,746)
Барлық міндеттемелер	(40,203,482)	-	-	(159,040)	-	(11,289,386)	-	(51,651,908)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	(865,405)	1,044,747	13,239,797	6,839,248	71,370,502	20,476,974	153,594,302	265,700,165
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	7,004,784	-	-	-	-	-	-	7,004,784

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін өтеу немесе қалпына келтіру мерзімдері бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелерді талдау келесідей ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 және одан да көп жыл	Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық активтер.								
Ақша қаражаттары және олардың баламалары*	61,345,396	1,500,732	45,456	6,061,722	-	-	-	68,953,306
Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер бойынша:								
-Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	64,545,153	64,545,153
-Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	31,907,356	31,907,356
-Үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	56,687,825	56,687,825
- Қарыз құралдары	-	331,178	1,572,271	1,555,923	13,676,422	2,995,935	-	20,131,729
Клиенттерге берілген қарыздар	111,946	113,866	168,754	71,676	10,581,294	4,944,442	-	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	3,227,506	2,150,155	3,318,935	-	8,696,596
Өзге қаржы активтері	5,130	-	-	-	-	-	-	5,130
Барлық активтер	61,462,472	1,945,776	1,786,481	10,916,827	26,407,871	11,259,312	153,140,334	266,919,073
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	(159,040)	-	(9,846,196)	-	(50,155,972)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	(1,888,569)	-	(1,888,569)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	-	-	-	-	-	-	(10,396)
Барлық міндеттемелер	(40,161,132)	-	-	(159,040)	-	(11,734,765)	-	(52,054,937)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	21,301,340	1,945,776	1,786,481	10,757,787	26,407,871	(475,453)	153,140,334	214,864,136
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	11,159,266	-	-	-	-	-	-	11,159,266

* Ақша қаражаттары мен олардың баламалары жоғарыдағы кестелерде келісімшарт мерзімдеріне сәйкес ашылады. Осы қаражат бойынша Топ балансы мен депозит балансына қатысты шамалы төмендетілмейтін қалдық сомаларын алуды қоспағанда, қосымша сомаларды мерзімінен бұрын алып қою немесе орналастыру кезінде пайыздық табысты алуға және жоғалтуға шектеулер жоқ.

19 Капиталды басқару

Топ меншікті капиталға қатысты сыртқы талаптардың объектісі болып табылмайды.

Топ меншікті капиталдың мөлшерін жалпы капитал ретінде анықтайды. Топтың меншікті капиталды басқаруға қатысты мақсаты Топтың акционерлерге табыс табу үшін үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетін қамтамасыз ету, сондай-ақ Топтың инвестициялық қызметін қолдау мақсатында меншікті капиталдың тұрақты базасын қамтамасыз ету болып табылады.

20 Сегменттер

Топтың қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған және 8 «Операциялық сегменттер» ХҚЕС (IFRS) мақсаттары үшін бірыңғай операциялық сегмент болып табылады. Топтың активтері негізінен Қазақстан Республикасында шоғырланған және Топ негізінен Қазақстан Республикасында қызметті жүзеге асырудан пайда алады. Операциялық шешімдер қабылдау жөніндегі Топтың жауапты тұлғасы Басқарма төрағасы болып табылады, ол Топ бойынша жалпы ақпаратты алады және талдайды.

21 Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша шарттық сомалар төмендегі кестелерде келтірілген:

	2024 ж. мың теңге
Белсенді инвестициялық қызметті жүзеге асыратын қорлар	
Da Vinci Emerging Technologies Fund III L.P.	4,659,493
Quest Ventures Asia Fund II L.P.	496,602
Инвестициялық кезеңі аяқталған қорлар	
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	1,158,582
Kazakhstan Hungarian Investment Private Equity Fund C.V.	312,389
CITIC KAZYNA Investment Fund I L.P.	249,205
Kazakhstan Growth Fund L.P.	64,689
Kazakhstan Capital Restructuring Fund C.V.	32,802
Falah Growth Fund L.P.*	31,022
	7,004,784

* тарату сатысындағы қор, салымдардың әділ құны 0-ге тең.

	2023 ж. мың теңге
Белсенді инвестициялық қызметті жүзеге асыратын қорлар	
Da Vinci Emerging Technologies Fund III L.P.	4,045,573
Kazakhstan Hungarian Investment Private Equity Fund C.V.	2,978,055
Quest Ventures Asia Fund II L.P.	617,173
Инвестициялық кезеңі аяқталған қорлар	
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	1,181,686
CITIC KAZYNA Investment Fund I L.P.	909,120
Falah Growth Fund L.P.*	454,560
VTB Capital I2 BF Innovation Fund L.P.*	454,560
Kazakhstan Capital Restructuring Fund C.V.	416,263
Kazakhstan Growth Fund L.P.	102,276
	11,159,266

* тарату сатысындағы қор, салымдардың әділ құны 0-ге тең.

Белсенді инвестициялық қызметті жүзеге асыратын тікелей инвестициялар қорлары үшін шартты міндеттемелер ретінде бас әріптестер таңдаған инвестициялар объектілері қорларын қаржыландыру үшін қаражат беру жөніндегі шарттық міндеттемелердің шамасы көрсетіледі. Аяқталған инвестициялық кезеңі бар тікелей инвестициялар қорлары үшін шартты міндеттемелер ретінде таратудың жоспарланған күніне дейін олардың қызметін қаржыландыру жөніндегі шарттық міндеттемелердің шамасы көрсетіледі.

Тікелей инвестициялар қорларының құрылтай шарттарына сәйкес бас серіктес төлем талабын шығарғаннан кейін инвестициялық сипаттағы міндеттеме сомасы төленбеген жағдайда, Холдингке санкциялар, оның ішінде сыйақы төлеуді кейінге қалдыру, пайданы бөлуді тоқтата тұру, қорларды корпоративтік басқаруға қатысу құқығынан уақытша бас тарту және Топтың үлесін тең инвесторларға және үшінші тұлғаларға мәжбүрлеп сату қолданылуы мүмкін. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың инвестициялық сипаттағы мерзімі өткен міндеттемелері болған жоқ.

2024 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Quest Ventures Asia Fund II L. P. қоры бойынша Топқа 63,176 АҚШ доллары көлемінде басқару комиссиясын төлеуге шот-фактура жазып берілді. Бұл міндеттеме инвестицияларға салынған салымдарды қайтарудан Топтың пайдасына бөлуге арналған сомаларға қарсы толық көлемде есептелді және ағымдағы сәтте берешек жоқ.

22 Жалдау

Топ жалға алушы ретінде әрекет ететін жалдау шарттары

Топ жылжымайтын мүлікті бір жылға дейін жалға алады. Бұл жалдау қысқа мерзімді жалдау болып табылады, сондықтан Топ осы жалдау шарттарына қатысты активтерді пайдалану құқығы және жалдау міндеттемелері түрінде мойындамауға шешім қабылдады.

2024 жыл ішінде Топ операциялық жалдау шарттары бойынша жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында 286,402 мың теңге (2023 жыл ішінде: 219,054 мың теңге) мөлшерінде шығысты мойындады.

23 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғаудың көптеген нысандары Қазақстанда әзірше қолжетімсіз. Топтың авариялар немесе Топ қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тараптар алдындағы туындаған міндеттемелерге қатысты немесе оларға қатысты толық сақтандыру қорғанысы болмайды. Топтың ақылға қонымды сақтандыру жабыны бар болмайынша, белгілі бір активтердің жоғалуы немесе зақымдануы Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкіндігінің тәуекелі бар.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ХҚЕС стандарттарына сәйкес кірістерді, шығыстарды және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдердің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына алып келуі мүмкін. Топ басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін өз түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көлемде көрсетілген деп санайды. Соған қарамастан, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі өзгеше болуы мүмкін және егер олар өз позицияларының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін.

24 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Топтың бас кәсіпорны «Бәйтерек» ҰБХ АҚ болып табылады. Топты түпкілікті бақылайтын тарап - Қазақстан Республикасының Үкіметі.

(б) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен операциялар

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін «Қызметкерлердің сыйақылары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2024 ж.	2023 ж.
	мың теңге	мың теңге
Басқарма мүшелері	228,594	234,889
Директорлар кеңесінің мүшелері	52,639	49,052
Барлығы	281,233	283,941

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне салықтарды есептемегенде қысқа мерзімді ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

(в) Басқа байланысты тараптармен операциялар

Топ Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Топ Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты кәсіпорындармен операциялар бойынша оңайлатылған жария етуді ұсынуға мүмкіндік беретін ХҚЕС (IAS) 24 «Байланысты тараптар» беретін босатуды қолданады. Басқа байланысты тараптарға үкімет бақылайтын компаниялар, ұлттық компаниялар және ұлттық компаниялардың еншілес ұйымдары жатады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп											
АКТИВТЕР											
Ақша қаражаты және олардың баламалары	-	-	-	-	-	-	109,255	-	32,396,504	14.9	32,505,759
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	66,868,426	-	-	-	-	-	-	-	66,868,426
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	38,617,149	-	-	-	-	-	38,617,149
-Үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	1,182,248	-	-	-	1,182,248
- Қарыз құралдары	-	-	1,422,022	12.0	759,907	10.0	-	-	-	-	2,181,929
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	6,205,473	9.1	-	-	-	-	-	-	6,205,473
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	18,589,318	5.6	16,150,571	3.7	34,739,889
МІНДЕТТЕМЕЛЕР											
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(10,255,207)	7.1	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)	0.01	(50,405,943)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,193,219)	-	(1,193,219)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(19,692)	-	-	-	(19,692)

«Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамы
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

	Қазақстан Республикасының Үкіметі										
	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге
Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп											
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген											
пайыздық кірістер	-	-	746,277	-	-	-	1,249,948	-	6,406,621	-	8,402,846
Өзге пайыздық кірістер	-	-	233,266	-	77,151	-	-	-	-	-	310,417
Пайыздық шығыстар	(1,158,771)	-	-	-	-	-	-	-	(4,014)	-	(1,162,785)
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан таза (залал)/пайда	-	-	(2,843,272)	-	7,571,717	-	(634,999)	-	-	-	4,093,446
Шетел валютасымен жасалған операциялардан түскен таза пайда / (шығын)	-	-	-	-	-	-	-	-	1,388,194	-	1,388,194
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	-	-	(1,030,390)	-	-	-	(1,030,390)
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірістер	-	-	-	-	-	-	-	-	(192,385)	-	(192,385)
Өзге де (шығыстар)/кірістер	-	-	-	-	-	-	1,344,865	-	-	-	1,344,865

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе залал:

	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп											
АКТИВТЕР											
Ақша қаражаты және олардың баламалары	-	-	-	-	-	-	11,593,599	-	38,073,443	15.2	49,667,042
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	64,545,153	-	-	-	-	-	-	-	64,545,153
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	31,907,356	-	-	-	-	-	31,907,356
-Үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	1,542,853	-	-	-	1,542,853
- Қарыз құралдары	-	-	1,966,040	11.6	593,206	10.0	-	-	-	-	2,559,246
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	4,911,063	8.1	-	-	-	-	-	-	4,911,063
Инвестициялық қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	2,648,572	4.3	2,648,572
МІНДЕТТЕМЕЛЕР											
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(10,005,236)	7.1	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)	0.01	(50,155,972)
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,888,569)	-	(1,888,569)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	(18,270)	-	-	-	(18,270)

«Qazaqstan Investment Corporation» акционерлік қоғамы
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

	Қазақстан Республикасының Үкіметі										
	Бас компания		Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		бақылайтын кәсіпорындар		Барлығы
	Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		Номиналды орташа сыйақы мөлшерлемесі,		
	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге	%	мың теңге
Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп											
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген											
пайыздық кірістер	-	-	71,473	-	-	-	1,956,223	-	7,309,407	-	9,337,103
Өзге пайыздық кірістер	-	-	311,921	-	70,142	-	-	-	-	-	382,063
Пайыздық шығыстар	(1,132,467)	-	-	-	-	-	-	-	(4,015)	-	(1,136,482)
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ күн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан таза (залал)/пайда											
	-	-	780,111	-	(1,865,126)	-	-	-	-	-	(1,085,015)
Шетел валютасымен жасалған операциялардан түскен таза пайда / (шығын)											
	-	-	-	-	-	-	-	-	(39,954)	-	(39,954)
Инвестициялық Қаржы активтерімен жасалатын операциялардан таза (шығын)/пайда											
	-	-	-	-	-	-	-	-	(52,261)	-	(52,261)
Жалпы және әкімшілік шығыстар											
	-	-	-	-	-	-	(839,009)	-	-	-	(839,009)
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірістер											
									(223,942)		(223,942)
Өзге де (шығыстар)/кірістер	(57,833)	-	-	-	-	-	5,108	-	-	-	(52,725)

Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтардың көпшілігі бір жыл ішінде өтелуге жатады. Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар бойынша қамтамасыз ету жоқ.

25 Қаржы құралдарының әділ құны

(a) Бухгалтерлік есептің жіктелуі және әділ құны

Келесі кесте 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		Өзгерістері басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		Амортизациялан ған құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Барлық баланстық құн	Әділ құн
мың теңге							
2024 жылғы 31 желтоқсан							
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері							
Қарыз құралдары	53,421,151	-	42,334,142	-	-	95,755,293	95,755,293
Үлестік құралдар	153,594,302	-	-	-	-	153,594,302	153,594,302
	207,015,453	-	42,334,142	-	-	249,349,595	249,349,596
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері							
Ақша қаражаты және олардың	-	38,928,100	-	-	-	38,928,100	38,928,100
Борыштық бағалы қағаздар	-	5,468,996	-	-	-	5,468,996	6,203,973
Клиенттерге берілген қарыздар	-	23,550,256	-	-	-	23,550,256	23,430,919
Өзге қаржы активтері	-	3,898	-	-	-	3,898	3,898
	-	67,951,250	-	-	-	67,951,250	68,566,890
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	50,405,943	50,405,943	50,405,943	50,020,016
Басқа міндеттемелер	-	-	-	52,746	52,746	52,746	52,746
	-	-	-	50,458,689	50,458,689	50,458,689	50,072,762

Келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		Өзгерістері басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		Амортизациялан ған құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Барлық баланстық құн	Әділ құн
	Амортизациялан ған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері		көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері				
мың теңге							
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері							
Қарыз құралдары	-	20,204,801	-	430,751	-	20,635,552	20,635,552
Үлестік құралдар	-	153,140,334	-	-	-	153,140,334	153,140,334
	-	173,345,135	-	430,751	-	173,775,886	173,775,886
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері							
Ақша қаражаты және олардың	-	68,953,306	-	-	-	68,953,306	68,972,580
Борыштық бағалы қағаздар	-	8,192,773	-	-	-	8,192,773	8,408,979
Клиенттерге берілген қарыздар	-	15,991,978	-	-	-	15,991,978	15,991,978
Өзге қаржы активтері	-	5,130	-	-	-	5,130	5,130
	-	93,143,187	-	-	-	93,143,187	93,378,667
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	-	50,155,972	50,155,972	49,996,932
Басқа міндеттемелер	-	-	-	-	10,396	10,396	10,396
	-	-	-	-	50,166,368	50,166,368	50,007,328

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздіктер мен бағалаудың субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қарастырылмауы керек.

Белсенді нарықта айналыстағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Топ бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып, Топтың барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Топ көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі иерархиясын пайдалана отырып, әділ құнды бағалайды:

- 1-деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға ұсыныстарынан басқа деректер тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама түрде (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді. Бұл санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды: ұқсас құралдар үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеулер, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулер немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын нарықтық деректерге негізделетін бағалаудың басқа әдістері.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Топ әділ құнды анықтауға қатысты ішкі бақылау жүйесін енгізді. Бұл жүйе әрбір есепті күнгі жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіндегі инвестициялардың әділ құнын айқындау үшін тәуелсіз сертификатталған бағалаушыны тартуды көздейді.

Арнайы бақылау механизмдеріне мыналар жатады:

- бақыланатын баға белгілеулерді тексеру;
- жаңа модельдер мен модельдегі өзгерістерді шолу және бекіту процесі;
- нарықтық мәмілелер негізінде модельдерге өзгерістер енгізу қажеттілігін талдау;
- алдыңғы кезеңмен салыстырғанда елеулі бақыланбайтын деректерге және әділ құнды бағалаудағы елеулі өзгерістерге шолу.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер				
-Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	66,868,426	66,868,426
-Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	38,617,149	38,617,149
-Үлестік құралдар	-	-	48,108,727	48,108,727
-Қарыз құралдары	-	-	53,421,151	53,421,151
Инвестициялық қаржылық активтер	42,334,142	-	51,227	42,385,369
	42,334,142	-	207,066,680	249,400,822

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын активтер				
-Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	64,545,153	64,545,153
-Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	31,907,356	31,907,356
-Үлестік құралдар	-	-	56,687,825	56,687,825
-Қарыз құралдары	-	-	20,131,729	20,131,729
Инвестициялық қаржылық активтер	430,751	-	73,072	503,823
	430,751	-	173,345,135	173,775,886

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 1-деңгейіне жатқызылған инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнын бағалау үшін Топ Қазақстан қор биржасының деректері негізінде олардың нарықтық баға белгілеулерін пайдаланды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау үшін әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған инвестициялар тобы тәуелсіз сертификатталған бағалаушыны тартты. Тәуелсіз бағалаушы бағаланатын қаржы құралдарының ерекшелігіне, Топтың инвестициялар объектілерімен жасалған келісімдерінің шарттарына, сондай-ақ қолжетімді нарықтық ақпаратқа сүйене отырып, бағалау әдіснамасын және кәсіби пайымдауларды қолданады.

Топтың пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша есепке алынатын және әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған белгіленбеген үлестік құралдарға инвестицияларына мыналар жатады:

- Ноптың инвестицияларының түпкілікті объектілері болып табылатын тікелей портфельдік компаниялардың жарғылық капиталдарына салымдар; сондай-ақ
- осы портфельдік компанияларға инвестициялар бойынша делдал ретінде әрекет ететін тікелей инвестициялардың портфельдік қорларына Инвестициялар.

Тікелей портфельдік компанияларға үлестік инвестициялар Топтың осы компаниялардың жарғылық капиталынан шығуының ықтимал шарттары мен мерзімдерін регламенттейтін олармен опциондық келісімдер («пут» және «колл» опциондар) жасасуды көздейді (11-ескертпе).

Топ басшылығы опциондық келісімдер бойынша міндетті тараптардың, олардың кепілгерлерін қоса алғанда, қажетті ақшалай қаражаттың болуы болжамдарын негізге ала отырып, әрбір есепті күндегі жағдай бойынша жасалған «пут» және/немесе «колл» опциондарының орындалуын бағалайды, сондай-ақ әрбір портфельдік компанияның жарғылық капиталынан шығу жөніндегі өз жоспарларын ескереді (опционды «пут» орындауға ұсыну немесе үшінші тараптарға сату).

Опционның «пут» және/немесе «колл» немесе Топ басшылығының нарықтық шарттарда үшінші тараптарға сату арқылы инвестициялар объектісінен шығу ниеті орындалмаған жағдайда, осы инвестицияның әділ құны EBITDA-ның болжамды сату көлемі, бағасы, өзіндік құны, күрделі шығындар деңгейі және рентабельділігі негізінде DCF-моделі арқылы бағаланады. Дисконттау мөлшерлемесі ашық көздерден алынған нарықтық деректер, инвестициялар объектілерінің кредиттері туралы ақпарат, сондай-ақ капитал құрылымы бойынша орташа салалық мәндер негізінде есептеледі.

Қалған жағдайларда осы инвестицияның әділ құны опциондық шарт бойынша кестеге сүйене отырып болжанған ақша қаражаттарының дисконтталған ағыны әдістемесін пайдалану арқылы бағаланады. Дисконттау мөлшерлемесі капиталдың орташа өлшенген құнын бағалау негізінде есептеледі.

Тікелей инвестициялардың портфельдік қорларына үлестік инвестициялар Топтың инвестициялардың түпкілікті объектілеріне қатысу үлесінің әділ құны және осы қордың бас әріптесінің өзекті есептерінен алынған ақпарат негізінде айқындалған әрбір Қордың қалдық таза активтері бойынша бағаланады. Кросс-тексеру ретінде қорлардың есептілігінде ұсынылған елеулі инвестициялардың әділ құнына олардың параметрлері бойынша ұқсас баға белгіленетін үлестік инвестициялар бойынша мультипликаторларды есептеу, сондай-ақ инвестициялардың елеулі объектілері және олардың үлестік құралдарымен нарықтық мәмілелер туралы өзге де қолжетімді ақпаратты талдау арқылы талдау жүргізіледі. Осы инвестициялардың әділ құнын бас серіктестердің есептерінен алынған ақпаратқа қатысты қайта есептеу қажеттігін көрсететін мән-жайлар анықталған жағдайда, Топ тиісті түзетулерді орындайды.

Топтың пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілетін және әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған борыштық құралдарға салған инвестициялары SPPI-өлшемшартты қанағаттандырмайтын қарыздар болып табылады, өйткені олар кредиттік берешекті жарғылық капиталға, шарттық келісімдерге және т. б. айырбастау шарттарын қамтиды.

Борыштық инвестициялардың әділ құны қарыз шарты бойынша өтеу кестесі негізінде болжанған ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағыны әдістемесін пайдалану арқылы бағаланады. Дисконттау мөлшерлемесі әрбір қарыз алушы үшін олар үшін есептелген кредиттік рейтинг негізінде кредиттік тәуекел үшін маржаны бағалау негізінде есептеледі.

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін салыстыру берілген:

мың теңге	Бірлескен кәсіпорын- дар	Қауымдасты рылған кәсіпорын- дар	Басқа үлестік қаржы активтері	Басқа да борыштық қаржы активтері	Инвестиция лық қаржы активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын активтердің барлығы
Кезең басындағы қалдық	64,545,153	31,907,356	56,687,825	20,131,729	73,072	173,345,135
Пайда немесе залал құрамында көрсетілетін активтермен жасалатын операциялардан таза шығын	(2,454,611)	7,751,949	(8,567,595)	(3,739,176)	13,154	(6,996,279)
Сатып алу	5,884,479	2,189,237	1,415,634	41,779,742	-	51,269,092
Жұмсалуды	(1,106,595)	(3,231,393)	(1,427,137)	(6,871,053)	(34,999)	(12,671,177)
Өзге пайыздық кірістер	-	-	-	2,119,909	-	2,119,909
Кезең соңындағы қалдық	66,868,426	38,617,149	48,108,727	53,421,151	51,227	207,066,680

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін салыстыру берілген:

мың теңге	Бірлескен кәсіпорын- дар	Қауымдасты рылған кәсіпорын- дар	Басқа үлестік қаржы активтері	Басқа да борыштық қаржы активтері	Инвестиция лық қаржы активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын активтердің барлығы
Кезең басындағы қалдық	55,362,132	31,046,848	63,655,321	20,863,378	417,200	171,344,879
Пайда немесе залал құрамында көрсетілетін активтермен жасалатын операциялардан таза шығын	1,092,032	(1,794,984)	1,712,297	(1,030,155)	-	(20,810)
Сатып алу	8,090,989	4,601,014	4,189,146	7,500,000	-	24,381,149
Жұмсалуды	-	(1,945,522)	(12,868,939)	(9,017,566)	(344,128)	(24,176,155)
Өзге пайыздық кірістер	-	-	-	1,816,072	-	1,816,072
Кезең соңындағы қалдық	64,545,153	31,907,356	56,687,825	20,131,729	73,072	173,345,135

Келесі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілетін үлестік және борыштық құралдарға инвестицияларды бағалау үшін пайдаланылған бағалау әдістері және елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат берілген:

Құрал түрі	Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ құны мың. тенге	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Мәндер ауқымы	Елеулі бақыланбайтын деректердің өзгеруінің әсері
Белгіленбеген үлестік құралдар-инвестициялар объектілері	Көлік және логистика	44,276,728	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	14.82%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Өндіріс	14,512,699	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары, кіріс тәсілі	Капиталдың орташа өлшенген құны; EBITDA рентабельділігі	16.33%-18.77%; 16.72%	EBITDA капиталының құны/өсуі төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Ауыл шаруашылығы	14,840,939	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	16.33%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Баламалы энергетика	7,460,392	Табыс тәсілі	EBITDA рентабельділігі	82.43%	EBITDA өскен жағдайда бағалау әділ құны артады
	Білімі	2,536,387	Табыс тәсілі	EBITDA рентабельділігі	34.60%	EBITDA өскен жағдайда бағалау әділ құны артады
	Медициналық диагностика	2,229,219	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	16.73%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Туризм	246,567	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	17.77%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
Бөлінбейтін үлестік құралдар-жеке капиталдың портфельдік қорлары		66,822,360	Таза активтердің түзетілген құны	қолданылмайды	қолданылмайды	қолданылмайды
Белгіленбеген үлестік құралдар-маңызды емес еншілес компаниялар		669,011	Таза активтердің түзетілген құны	қолданылмайды	қолданылмайды	қолданылмайды
Қарыз құралдары		53,421,151	Қарыз шарты бойынша дисконтталған ақша ағындары	Кредиттік тәуекел маржасы	1.60%- 6.82%	кредиттік тәуекел жоғарылаған жағдайда бағалау әділ құны төмендейді
Барлығы		207,015,453				

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілетін үлестік және борыштық құралдарға инвестицияларды бағалау үшін пайдаланылған бағалау әдістері және елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат берілген:

Құрал түрі	Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ құны мың. тенге	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Мәндер ауқымы	Елеулі бақыланбайтын деректердің өзгеруінің әсері
Белгіленбеген үлестік құралдар-инвестициялар объектілері	Көлік және логистика	45,093,800	Табыс тәсілі	EBITDA рентабельділігі	14.59%	EBITDA өскен жағдайда бағалау әділ құны артады
	Ауыл шаруашылығы	17,107,101	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары, кіріс тәсілі	Капиталдың орташа өлшенген құны; EBITDA рентабельділігі	16.37%-19.02%; 10.08%-22.24%	EBITDA капиталының құны/өсуі төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Өндіріс	12,081,480	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары, кіріс тәсілі	Капиталдың орташа өлшенген құны; EBITDA рентабельділігі	16.91%-20.84%; 17.64%	EBITDA капиталының құны/өсуі төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Баламалы энергетика	6,052,722	Табыс тәсілі	EBITDA рентабельділігі	66,38%	EBITDA өскен жағдайда бағалау әділ құны артады
	Білімі	2,786,273	Табыс тәсілі	EBITDA рентабельділігі	50,28%	EBITDA өскен жағдайда бағалау әділ құны артады
	Медициналық диагностика	2,356,387	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	16.20%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
	Туризм	183,699	Опциондық шарт бойынша дисконтталған ақша ағындары	Капиталдың орташа өлшенген құны	17.27%	Капитал құны төмендеген жағдайда бағалау әділ құны артады
Бөлінбейтін үлестік құралдар-жеке капиталдың портфельдік қорлары		67,077,674	Таза активтердің түзетілген құны	қолданылмайды	қолданылмайды	қолданылмайды
	Белгіленбеген үлестік құралдар-маңызды емес еншілес компаниялар	401,198	Таза активтердің түзетілген құны	қолданылмайды	қолданылмайды	қолданылмайды
Қарыз құралдары		20,131,729	Қарыз шарты бойынша дисконтталған ақша ағындары	Кредиттік тәуекел маржасы	1,05%-9,60%	кредиттік тәуекел жоғарылаған жағдайда бағалау әділ құны төмендейді
Барлығы		173,272,063				

Топ басшылығы әділ құнды бағалау 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізделген және барабар деп санайды, алайда әртүрлі әдістер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға әкелуі мүмкін екенін ескереді.

Төменде Топ ағымдағы жағдайда мүмкін деп санайтын көрсетілген елеулі бақыланбайтын деректердің өзгеруіне үлестік және борыштық құралдарға инвестициялардың әділ құнын бағалау сезімталдығының талдамасы келтірілген. Есептеулер барлық басқа айнымалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға негізделген:

- баға белгіленбейтін үлестік құралдар үшін-инвестициялық объектілер-EBITDA капиталының/кірістілігінің орташа өлшенген құнын 1% азайту және арттыру;
- басқа белгіленбеген үлестік құралдар үшін-таза активтердің құнын 10 % түзету;
- қарыз құралдары үшін-кредиттік тәуекел үшін маржаның 1% төмендеуі және ұлғаюы.

мың теңге	2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнға әсері	
	Қолайлы	Қолайсыз
Белгіленбеген үлестік құралдар-инвестициялар объектілері		
Баламалы энергетика	1,431,721	(895,649)
Өндіріс	755,994	(675,504)
Білімі	318,329	(264,335)
Ауыл шаруашылығы	176,659	(166,590)
Көлік және логистика	67,659	(65,440)
Медициналық диагностика	57,606	(55,680)
Туризм	1,482	(1,461)
Баға белгіленбейтін үлестік құралдар - басқалары		
Жеке капиталдың портфельдік қорлары	6,682,236	(6,682,236)
Маңызды емес еншілес компаниялар	66,901	(66,901)
Қарыз құралдары	1,119,359	(1,080,144)
Барлығы	10,677,946	(9,953,940)

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнға әсері	
	Қолайлы	Қолайсыз
Белгіленбеген үлестік құралдар-инвестициялар объектілері		
Өндіріс	1,477,860	(1,475,400)
Ауыл шаруашылығы	1,128,741	(991,813)
Баламалы энергетика	999,341	(852,894)
Көлік және логистика	412,070	(354,873)
Білімі	269,330	(232,421)
Медициналық диагностика	4,567	(4,389)
Туризм	1,104	(1,088)
Баға белгіленбейтін үлестік құралдар - басқалары		
Жеке капиталдың портфельдік қорлары	6,707,767	(6,707,767)
Маңызды емес еншілес компаниялар	40,120	(40,120)
Қарыз құралдары	417,846	(401,943)
Барлығы	11,458,746	(11,062,708)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

мың теңге	2-деңгей	Барлығы, әділ құн	Барлығы баланстық құн
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	38,928,100	38,928,100	38,928,100
Клиенттерге берілген қарыздар	23,430,919	23,430,919	23,550,256
Инвестициялық қаржылық активтер	6,203,973	6,203,973	5,468,996
Өзге қаржы активтері	3,898	3,898	3,898
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(50,020,016)	(50,020,016)	(50,405,943)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(52,746)	(52,746)	(52,746)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

мың теңге	2-деңгей	Барлығы, әділ құн	Барлығы баланстық құн
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	68,972,580	68,972,580	68,972,580
Клиенттерге берілген қарыздар	15,991,978	15,991,978	15,991,978
Инвестициялық қаржылық активтер	8,408,979	8,408,979	8,192,773
Өзге қаржы активтері	5,130	5,130	5,130
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(50,155,972)	(50,155,972)	(50,155,972)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(10,396)	(10,396)	(10,396)

Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының әділ құны олардың қысқа мерзімді сипаты мен жоғары өтімділігіне байланысты олардың баланстық құнына тең.

Белсенді нарықта баға белгілеулері жоқ, тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың (берілген қарыздар, сатып алынған облигациялар, шығарылған облигациялар) әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелді және ұқсас өтеу мерзімін болжайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығындағы қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындары әдісіне негізделеді.

26 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2024 жылы, әсіресе 2024 жылдың 4- тоқсанында теңге бағамының күрт әлсіреуі орын алды. 2024 жылғы 1 қаңтардағы бағаммен салыстырғанда 2024 жылғы 31 желтоқсандағы теңге бағамы 70,55 теңгеге әлсіреді, бұл шетел валютасымен операциялар бойынша қайта бағалаудан түскен пайданың ұлғаюына әкелді.

2025 жылдың басынан бастап ағымдағы сәтке дейін теңге бағамының АҚШ долларына қатысты нығаюы байқалады.

Қазынашылық портфельдің АҚШ долларындағы үлесі 54,10%, теңгемен – 45,90% құрайды. Тиісінше, теңгенің 27,22 теңгеге нығаюы шетел валютасымен жасалған операциялардан құнсыздану жағына қарай таза пайда/(залал) көрсеткішіне әсер етеді.

Бұл ретте Топ валюталық тәуекелдерді бақылайды және мәндердің сыни деңгейге дейін төмендеуін күтпейді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікті Топ басшылығы 2025 жылғы «28» ақпанда мақұлдады.